

MESESZINPAD

CSIPKERÓZSIKA

MESEJÁTÉK
HÁROM FELVONÁSBAN

GRIMM
MESEJÉBŐL GYERMEKSZINPADRA ÍRTA:

IGNÁCZ RÓZSA

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ

A rendezői tanácsokat írta:

NEMESKÜRTY ISTVÁN

A díszlet- és kosztümterveket készítette:

K. BÓCZ ISTVÁN

A SZÍNDARAB SZEREPLŐI

KIRÁLY

KIRÁLYNE

RÓZSIKA, A LEÁNYUK

PIPÓC, UDVARI BOLOND

HUPIKÉK HERCEG

SÁRGA SZULTÁN

FEKETE KIRÁLY

PEPITA CSÁSZAR

MINDIGJÓ
(Sorstünder)

KAVARI, FOSZAKÁCS

HADARI, KUKTA

HOPMESTER

ARVA JÓSKA

SOSEREST
(Sorstünder)

MINDIGSZÉP
(Sorstünder)

UGRI, SZÜRKE NYŰL

MÓKUCI, BARNA MÓKUS

PERC, AZ IDŐ SZOLGÁJA

BAGOLY

PIROS HERCEG

FEKETE APRÓD

IDŐ APÓ

TAVASZTÜNDÉR

HUSZAR

DOBOS

SZÖKE HERCEG

BARNA KIRÁLYFI

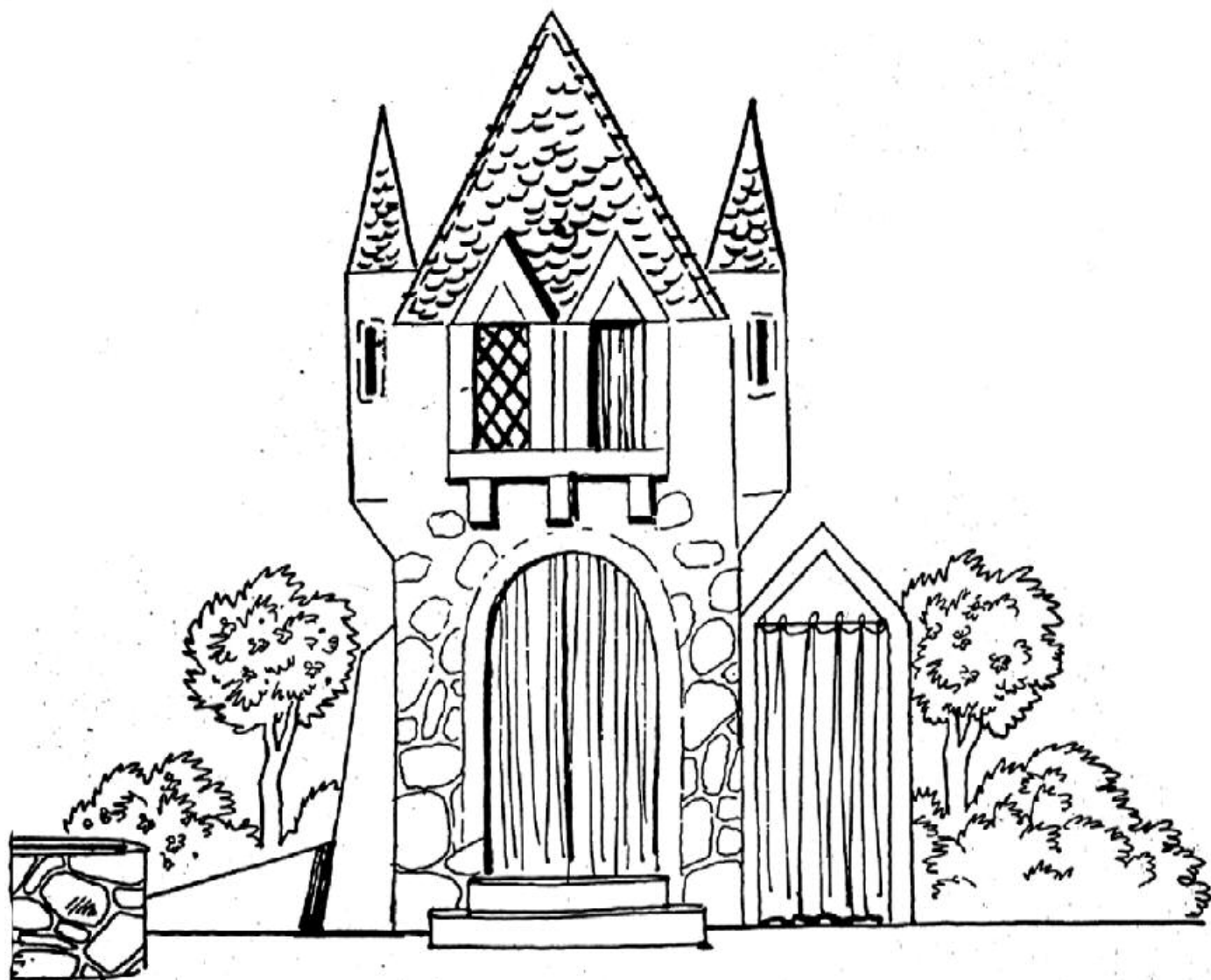

NAP-GYEREKEK

VIRÁGTÜNDÉREK

KONYHAI SZEMÉLYZET, UDVARONCOK, UDVARHÖLGYEK, APRÓDOK, SZOL-
GÁK, INASOK, FALUSI NÉP.

I. FELVONÁS

Szín: tágas udvar, Rózsakirály palotája előtt. Háttér közepén néhány lépcső jelzi a palota bejáratát. A bejáratától jobbra és balra egy-egy bíborszínű rózsafa. Jobboldalt kiugró erkély, de legalábbis egy ablak. Baloldalt rácsos, illetve függönyös ajtó mögött keskeny lépcső látszik. Az ajtó körül bokrok, fák. Járás a szín elején kétoldalt és a háttérben. Bal előtérben félemer magasságnyi kútgyűrű jelzi a várkutat, közelében egy hintaágy. Mikor a függöny felmegy, félsötét van, majd holdvilág önti el a rácsos ajtót. Szín pillanatig üres. Háttérből bagolyhuhogás.

A színpadkép egyszerű megoldását lásd a díszletrajzon, a rendezői tanácsokat a kötet végén.

(A rácsos ajtó kitarul, megjelenik nyílásában Soserest anyóka. Töpörödött vénség, kezében orsó, hóna alatt guzsaly.)

SOSEREST: A bagoly éjfél kiáltott, egy-kettő, munkához látok.
(Előrejön, a hold teljes erővel világítja meg Soserest útját, majd a kútat. Soserest a kút mellé ér, letelepszik, fonni kezd, s dünygyöve énekel.)

Éjjel-nappal dolgozok,
Kendert fonok, lent fonok,
Bűvös orsót pergetek
Gyorsan, mint a fergeteg.
Nincs megállás, pihenés,
Az én munkám sose kész!
Orsóm hegye, mint a tű...
Bosszúállás gyönyörű!

(Zene elhallgat, bokrok szétnyílnak, megjelenik benne Mindigszép aranyhajú tündér. Kikukkant a bokrok közül.)

MINDIGSZÉP: Te daloltál édes néném, Soserest? Adjon Isten szép jó éjfél.

SOSEREST *(morcosan)*: Mit zavarasz, mit akarsz?

MINDIGSZÉP: Hát most is fonsz? Hagyd a munkát. Oly szép az éj. Jöjj, vigadjunk. Holdvilágon andalogjunk. Fénysugárt fonjunk hajunkba. *(Fésülködik.)*

SOSEREST *(feláll, keresgél)*: Nem érek rá, sok a munka. Ejnye, hol a köszörűkő?

MINDIGSZÉP: Mit akarsz most köszörülni?

SOSEREST: Orsóm hegyét élesítem. Aztán méreggel kenem be.
(Matat a köszörűkő körül.)

MINDIGSZÉP: A méreggel mit akarsz?

SOSEREST: Holnap délben az orsó hegye megszúrja, a mérge meg elaltatja Rózsakirálynő leányát, Rózsikát.

MINDIGSZÉP (*kiált*): Jaj, ne tedd meg!

SOSEREST: De bizony megteszem én! Átadom a bűvös orsót, mérges orsón szörnyű sorsot. Tizenöt év óta várok, holnap délben bosszút állok!

MINDIGSZÉP (*összeteszi a kezét*): Így könyörgöm, irgalmazzál! Oly szép kislány; én adtam neki szépséget.

SOSEREST (*lecsapja az orsót, csipőre csapja a kezét*): Kaptál is jutalmat érte, kedves húgom, Mindigszép, te! Egy csodaszép aranytálat. De engemet elkergetett a királyné.

MINDIGSZÉP: Anyja bűne, nem a lányé.

MINDIGJÓ (*ezüsthajú tündér felbukkan a várkútból*): Ejnye, ejnye, mit nem hallok? Hangotokra felébredtem palotámban odalent. (*Kiszáll a kútból.*) Min civódtok, jó testvérek?

MINDIGSZÉP (*hozzászalad*): Jöjj, Mindigjó, kérleld te is! Holnap lesz a bosszú napja, kérleljed, hogy vonja vissza.

MINDIGJÓ (*Sosereest elébe térdel*): Felejtse el, öreg néném. A bosszúnál jobb a jóság.

SOSEREST: Könnyű neked jónak lenni. Téged is szívesen láttak. Leültettek, megkínáltak. De engemet megaláztak.

MINDIGSZÉP: Mit tehet arról Rózsika, hogy mikor megszületett, tizenöt évvel ezelőtt, s ajándékot vittünk néki, mi hárman, a sorstündérek, az anyja, az a hóbortos, rossz királyné asszony, ostobán megbántott téged?

MINDIGJÓ: De Rózsika sose bántott. Kicsi volt még, s jó leány lett. Tőlem kapta ajándékba a jóságot.

SOSEREST: De a szorgalmatosságot, mit én vittem ajándékba, nem vette el a királyné. Ez az orsó, ez nem kellett. Nem való

az királylánynak. Így förmedt rám a királyné. No, mondjátok, így volt, vagy nem?

MINDIGJÓ: Sajnos, így volt. Téged akkor megsértettek.

MINDIGSZÉP: Megátkozta anyja helyett a csöppséget. Ez nem volt szép!

MINDIGJÓ: Hogy kikerülje a sorsot, Rózsakirály elégetett az országban minden onót.

SOSEREST (*kacag*): Csupán ezt nem! Ezt eldugtam. Megőriztem. Most az élet jól kihegyzem.

MINDIGJÓ: Esedezem, légy irgalmas. Büntessed meg a királynét, de ne bántsad Rózsikát.

MINDIGSZÉP: Mit csinálhat most szegényke?

MINDIGJÓ: Szörnyű sorsból mit sem sejteth.

SOSEREST: Mi sem könnyebb, mint megtudni; hogy mit csinál, kihallgatni. (*Előrejön, varázsló mozdulatokat csinál.*) Mindent tudó fülem, hallga, mit csinál most kis Rózsika, gögös királyné leánya? (*Tölcsért csinál a füle körül.*)

(*Messziről gyöngyöző kacagás; Rózsika nevetése hallatszik.*)

MINDIGJÓ: Nevet álmában szegényke. (*Fülel.*)

MINDIGSZÉP: Szépen nevet, boldogan.

SOSEREST: Haha! Nem nevet sokáig. Fogam a bosszúra vássik. Jaj, de jó lesz végignézni, hogy fognak jajveszékkelni.

MINDIGJÓ: Édes néném...

MINDIGSZÉP (*belevág*): Hagyd, Mindigjó, kár kérlelni. (*Félrehúzza, sűgva.*) Majd mi fogunk segíteni. Én elbúvok a bokorba...

MINDIGJÓ: Én a kútba... (*Mindigjó a kút felé indul, ahol eltűnik, Mindigszép a bokrok közé. Mielőtt eltűnnek*):

MINDIGSZÉP, MINDIGJÓ: Térj jó útra, isten veled. Sose-rest! (*Eltűnnek.*)

SOSEREST: Akármit is sügtok-búgtok, én mégiscsak bosszút állok.

(Bagolyhubogás kintről: Huhu, huhu, virrad, virrad... Szín világosodik.)

SOSEREST *(riadtan iszkol az ajtóhoz):* Virradatkor el kell tűnöm. *(Az ajtó előtt varázsló mozdulatokat csinál.)*

Nyílj ki ajtó, bűvös ajtó,
Torony, torony, rejts magadba.

(Ajtó megnyílik, zene: Soserest-motivum.)

SOSEREST *(indul a lépcsőn, visszafordul, hóna alatt az orsó, fenyegetően mondja):*

Megjövök, ha üt az óra;
Hogyha betelik a perc,
Átkát szórja Soserest.
Ha az orsó belefúr,
Ha egy csöpp vére kihull,
A lányra álom borul.

(Kanyarít egyet az orsójával, majd eltűnik az ajtófüggöny mögött. A színt nappali világosság önti el. Zene, mely reggeli ébredést, madáracsicsergést jelez; majd Árva Jóska és Rózsika énekébe megy át.)

ÁRVA JÓSKA *(sudár, barna kertészlegény, nagy melles köténnel, jókora nyíróollót csattogtat, már kint kezdi az éneket, majd ének közben bejön, a bokrokhoz megy, nyesi őket, később locsolót vesz fel a kút mellől):*

Kertészlegény vagyok én,
Rózsákat ápolok én,
Szeretóm nincsen,
De majd ad az Isten.

RÓZSIKA (*énekel kintről, Jóska felfigyel az énekre*):

Királyleány vagyok én,
Arannyal labdázok én,
Feldobom az égig,
Ahol a nap fénylik.

JÓSKA, RÓZSIKA (*együtt*):

Aranylabda égig száll,
Királyleány virágszál.
Feldobja az égig,
Ahol a nap fénylik. Hopp!

(*Jókora aranylabda esik be Jóska feje fölé a rózsák közé.*)

JÓSKA (*megfordul, utánahajlik.*)

RÓZSIKA (*beszalad*): Hol a labda? (*Keresi.*) Beleesett tán a kútba? (*A kúthoz szalad, belehajlik.*)

JÓSKA (*Rózsika mögé lopózik*): Ott a labda a bokorban!

(*Rózsika gyorsan megfordul, arca szinte sírolja Jóskaét.*)

RÓZSIKA: Úgy? Hát akkor ugorj érte, s add ide!

JÓSKA: Ingyen nem adom ám, szentem. Sok a tüske a bokorban. Téged össze is karmolna. Én egy-kettő kivésem, két szép kezembe teszem. Ára egy csók, avagy kettő.

RÓZSIKA: Te vakmerő, hitvány szolga!

JÓSKA (*önérzettel*): Az én nevem Árva Jóska. Szolga vagyok, de nem hitvány.

RÓZSIKA: Hogy szólsz hozzám? Ily beszédért láncra vernek. Az is lehet, meg is ölnek! (*Fönséges, magyarázkodó csodálkozással.*) Itt én vagyok a királylány. Nem tudtad tán?

JÓSKA (*megrendül, letérdel Rózsika elé*): Irgalom! Csak ma jöttem az udvarba. (*Feláll, megfordul.*) Ott a labda, hozom nyomban.

RÓZSIKA (*tetszik neki Jóska, utánanéz, sajnálja, hogy a kötődésnek vége*): S ha kiveszed, mi az ára?

JÓSKA (*visszafordul*): Hát mi volna? A királyok nem fizetnek. Mi szolgálunk, az a sorsunk. Királyféle nem adósunk. (*Fölveszi, nyújtja a labdát.*) Itt a labda.

RÓZSIKA (*elveszi a labdát, nézi Jóskát, incselkedik vele*): Buta Jóska... Látod, gondolhattad volna... A ruhámról, koronámról...

JÓSKA: Én csak szép szemedet néztem. Most tudom már, te vagy itten a királylány.

RÓZSIKA: Úgy hívnak, hogy Rózsika.

JÓSKA: Rózsika királykisasszony! Ó, milyen kár!

RÓZSIKA: Miért volna kár? Ha bátor vagy, küzdjél értem.

JÓSKA: Küzdjek a kezedért? Én, a senki szolga? Szerelmes szívemmel csak egy csókot kértem...

RÓZSIKA: Mondtam, küzdjél értem.

JÓSKA: S szerelmes csókodat valaha megérem?

RÓZSIKA: Adom-e, kapod-e, az a jövő titka. Isten áldjon Jóskal! (*Elszalad.*)

JÓSKA (*utánalép*): Szépséges királylány! Szerelmem! Rózsika!

PIPÓC (*a király szakállas udvari bolondja, tarka viseletben.*)

Mostanáig olyan mereven aludt egy rózsabokor alatt, mintha szobor volna. Most talpra ugrik):

Hihíhi, hahaha!
Mit bámulsz, Jóska koma?
Hallak is, látlak is,
Ha a szemem csukva is.

Hallottam, hogy csókot kértél, kiskomám. Ha én ezt a királynak most elárulnám . . .

JÓSKA (*belevág*): Pipóc, mi lenne velem?

PIPÓC (*a fejére mutat*): Épp azon töröm a fejem. (*Hirtelen négykézlábra áll s a fejét ütügeti a földhöz.*)

JÓSKA: El ne törd te!

PIPÓC (*nevetve talpra ugrik.*)

JÓSKA: Azt mondta a királyleány, küzdjek érte.

PIPÓC (*nagyképűen mellényébe dugja az ujját, le s föl sétál*): Kertészlegény királylányért? Annak nincs semmi értelme.

JÓSKA: Mit beszélsz? Hazudsz, bolond!

PIPÓC: Hazudok hát. Fizetést azért kapok. Udvari bolond vagyok. Itt is kevergetek, ott is kavargatok. Tudományom az, hogy igazat hazudok. A királylányt rövidesen férjhez adják.

JÓSKA: Férjhez adják?

PIPÓC (*szamárfület mutat*): De nem hozzád.

JÓSKA: Mondd, kihez hát?

PIPÓC: Ahhoz, aki megérdemli. Holnap lesz a napja . . .

JÓSKA: Mi lesz holnap? Mondd már!

PIPÓC: Most nincs időm arra, hogy veled fecsegyek. Éhes vagyok, loholok. Gyorsan jól bepakolok. Majd egy nagyot horkolok. Félre innen, félre, hadd menjek sietve! (*Indul.*) Egyet

lépek előre és kettőt hátra, úgy jutok be leghamarább a konyhába! *(Bolondosan elbotorkál.)*

JÓSKA: Hé, bolond, hé! *(Tanácstalanul körülnéz.)* Jaj, vajon mit hoz a holnap? *(Szomorúan elmegy.)*

(Szín pillanatig üres, majd a Hopmester tarka ruhában, hosszú pálcával kiszalad, a sétány szélén megáll, int és koppant botjával.)

HOPMESTER: Huszár! Trombitálj!

HUSZÁR *(trombitával kiugrik, belefúj háromszor.)*

HOPMESTER: Huszár, szalutálj! *(Mindketten mereven szalutálnak.)* Most tűnjünk el gyorsan! Felséges uraim, király és királyné, magukban szeretnek ilyenkor sétálni. Üres már a sétány, tessék parancsolni. *(Háromszor koppant a pálcájával, majd meghajolnak a palota felé, a semmi előtt, és ceremóniásan elbátrálnak.)*

(A palotából kis szünet után, karonfogva jön a Király és a Királyné. Fejükön korona.)

KIRÁLY *(megáll a sétálásban, elereszti a királyné karját):*
Szöke herceg legyen Rózsika férje.

KIRÁLYNÉ *(felcsattan):* Dehogysis a szöke! Azért is a barna!

KIRÁLY: Édes feleségem, a szöke jobb volna.

KIRÁLYNÉ: Mit akar felséged, perpatvart, mint akkor? A veszekedésnek mindig baj a vége.

KIRÁLY: Biz, igaz. Akkor is, most tizenöt éve, csúnyán veszekedtünk.

KIRÁLYNÉ: Miért emlegeti? Mindig maga kezdi.

KIRÁLY: Akkor is te kezdted. Te sértetted meg a legöregebb tündért.

KIRÁLYNÉ: Semmi értelme sincs ennek a beszédnek. Sosest tündérnek már tizenöt éve a színét se láttuk.

KIRÁLY (*aggodalmasan körülnéz*): A baj azért ült el, mert én félelmemben a tűzre rakattam az egész országban minden egyes orsót. Egy se maradt. Egy se.

KIRÁLYNÉ: Nahát. Ha nem maradt orsó egy se és seholse, nem érheti átok Rózsika leányunk.

KIRÁLY: De én mégis félek...

(*A szín elsötétedik.*)

MINDIGSZÉP (*hangja a rózsabokorból*): Félhetsz bizony, Rózsakirály.

KIRÁLY: Csitt! Itt valaki jár...

KIRÁLYNÉ: Jöjjön innen gyorsan, ki ne hallgassanak.

MINDIGJÓ (*hangja a kútból*): Vigyázzatok Rózsikára!

KIRÁLY: Szólt valaki?

KIRÁLYNÉ: Dehogy szólt, a füle csengett. Nyújtsa karját.

KIRÁLY (*karját nyújtja*): Parancsoljál!

KIRÁLYNÉ (*göggösen*): Ily hatalmas királyi pár, mint mi vagyunk, egy banyától csak nem félhet?

KIRÁLY: Én aggódom. Majd megvállik. Van még egy félnap odáig. (*Elmennek.*)

(*Pillanatnyi sötét, majd holdfény és zene.*)

MINDIGSZÉP (*előlép a bokorból*): Árnyas este, bűvös este, ó be szép! Tündököljön minden fűszál, ahová Rózsika lép.

(*Forog, kezével bűvölő mozdulatokat tesz, énekel, éneke végén hat kis tündér szalad elő kosárákkal, csillogó angyalhajat szórnak szét a kertben.*)

MINDIGSZÉP *(énekel)*:

Kis tündérek, jertek, jertek,
Díszítsétek ki a kertet,
Harmatcsepp csillogjon,
Csillag világoljon,
Minden virágszálon
Szerelem fakadjon.

TÜNDÉREK *(ismétlik az utolsó négy sort, táncolva szórják az aranybaját)*:

Lallala, lallala,
Virág illatozzon,
Lallala, lallala,
Minden rózsaszálon,
Lallala, lallala,
Szerelem fakadjon.

MINDIGJÓ *(a kis tündérek dalának végén kiemelkedik a kútból, de nem jön ki, int a tündéreknek, azok eltűnnek, majd egy arany furulyát mutat fel)*: Ideteszem ezt az arany, bűvös-
hangú furulyát, találja meg Árva Jóska, játsszék rajta, s csal-
ja ide Rózsikát. *(A furulyát a kút szélére teszi.)*

(Kint a zene Jóska dalát kezdi.)

MINDIGSZÉP: Erre tart már.

MINDIGJÓ: Tűnjünk el hát. *(Mindigszép, Mindigjó eltűnnek; Mindigszép a bokorba, Mindigjó a kútba. Erős holdfény.)*

JÓSKA *(bejön a kútig, meglátja az aranyfurulyát)*: Ejnye, ni-
csak! Egy kis aranyfurulya. *(Felveszi.)* Segíts kis furulya, kis
csodafurulya. Dalold el helyettem, mennyire szeretem édes
Rózsikámat. *(Pár ütemet furulyázik, majd énekel.)*

Kertészlegény vagyok én,
Királylányt szeretek én,
Reményem sincsen,
Elhagyott az Isten.

(Az ablak megnyílik, Rózsika csipkés, kék vagy rózsaszín esti öltözetben megjelenik. Folytatja az éneket.)

RÓZSIKA:

Királylány vagyok én,
Egy kertészt ismerek én,
El ne emészd lelked,
Mert szeretlek téged.

JÓSKA *(fölkialt)*: Tündöklő Rózsika! Szeretsz, szép virágom?

RÓZSIKA: Szeretlek, mert jó vagy. Legjobban szeretlek az egész világon.

JÓSKA: Egyetlen szerelmem, hiába szeretsz, ha férjhezadnak holnap.

RÓZSIKA: Születésnapom lesz. A tizenötödik. De ezen a napon férjet én választok.

JÓSKA: S engem választanál, szegény kertészlegényt?

RÓZSIKA: Azt választom majd, aki fülönfüggőmnek elveszített felét vissza tudja adni. Ihol ni, az egyik! *(Leveszi füléről a függőt és ledobja, Jóska elkapja.)* Dugd el a kebledbe, s amikor majd kérem, mondd, hogy megtaláltad, s adjad a kezembe.

JÓSKA: Édes szép virágom!

RÓZSIKA: Kedves Kertész Jóska, a holnapi napot oly nehezen várom. Ki tudja, mi lesz majd...

(Kakaskukorékolás.)

JÓSKA: Már itt is a holnap. Immár reánk virradt.
(*A szín világosodik, majd egymásután tizenöt harangkondítás hallatszik, Rózsika születésnapjának tiszteletére.*)

RÓZSIKA: Ó, már harangoznak születésnapomra.

JÓSKA (*leveszi a kalapját*): Ünnepre kongatnak. Örökre vagy búra?

RÓZSIKA: Isten veled, Jóska! A viszontlátásra! (*Eltűnik az ablakból, a napfény előmlik Jóskán.*)

JÓSKA (*számolja a harangütéseket*): Tizennégy . . . tizenöt. Szívem szép szerelme, az Isten éltesse. (*Sietve elmegy.*)

(*Szín pillanatig üres, de már kintről dobszó hallatszik. A dobos kilép az egyik oldalon dobbal, a huszár trombitával, a másik oldalon.*)

DOBOS (*befejezi a dobolást és mereven megáll.*)

HUSZÁR (*háromszor trombitál.*)

DOBOS (*kiáltva*):

Adatik tudtára országnak, világnak,
Születésnapja van a legszebb virágnak,
A királyleánynak.

(*Dobpergés.*)

Minden rendű-rangú ember eljöhet ma.
A királyi várban leszén a lakoma.
Te is kapsz belőle, ha eljössz, kis koma!

(*Dobpergés.*)

Siessünk hát mi is be a palotába,
Hadd jusson nekünk is, bár egy csirke lába!

(Dobpergés. A buszár trombitál, majd a dobossal együtt elmaszírozik. Zene. A felvonulási indulóra először a falusi nép vonul fel a palota előtt, színes népviseletben. Énekelve jönnek, majd a palota két oldalán felsorakoznak.)

FALUSI FELVONULÓK *(énekelnek):*

Ünnep van,
Ünnep van,
Nagy ünnep van máma.
Tizenötéves lett
Rózsakirály lánya.
Aki őt szereti,
Hangosan kiáltja:
Éljen, éljen, éljen!
Éljen, éljen, éljen!
Éljen Rózsakirály
Szépséges leánya!

Siessünk, ne késsünk
Ünnepre készüljünk,
Térülünk, fordulunk,
Megjöttünk, itt vagyunk.
Aki őt szereti,
Hangosan kiáltja:
Éljen, éljen, éljen!
Éljen, éljen, éljen!
Éljen Rózsakirály
Szépséges leánya!

(A falusi felvonulók elhelyezkednek a szin két oldalán; ugyanezre a dallamra bemasírozzik a királyi konyha népe: szakács kanállal, kukta fedővel, asszonyok kötényben, törőrúhával stb.)

KONYHAI NÉP (énekel):

Siessünk, ne késsünk
Ünnepre készüljünk,
Térülünk, fordulunk,
Megjöttünk, itt vagyunk stb.

KAVARI (ének után előáll, bemutatkozik): Nevem Kavari, tisztem kavarni. (Fülönfogja a kuktát, fakanállal vezényel neki.)
Nosza Hadari, gyorsan rohanni!

HADARI (gyorsbeszédű kukta, nagy kuktasapkával, körbepörög, kapkod): Igenis, főszakács, kel is már a kalács!

PIPÓC (bebukdácsol): Mi lesz itt, mi lesz itt, sietni, sietni! Király parancsolja: nyársra húzva szépen a szabad tűz felett száz liba piruljon. Pirul már, pirul már? (Néz kifelé.)

KAVARI (tempósan számolja a tennivalókat): Tüzet rakni, vizet mérni, száz szép libát nyársra húzni?

HADARI (gyorsan ide-oda rohangál): Tésztát gyúrni, habot verni, meg kell ebben keveredni!

PIPÓC: Én is mindjárt segítek! Mindent gyorsan megeszek!

(Trombitabarsogás.)

De most csönd, de most csönd! Félre innen kukta! Szakács félre innen! Jön az udvari nép. (Kavari, Hadari elrohannak.)

Falusiak, konyhai nép, mind mélyen meghajolnak; az előbbi felvonulási induló zenéjére néma ünnepélyességgel bevonul az udvar: bopmester, huszár, dobos, majd Szőke herceg apródja kísé-

retében, Barna királyfi, ugyancsak apródjával. Utánuk: udvaroncok, udvarhölgyek, legvégül a királyné és a király. Két udvarhölgy kézenfogva vezeti Rózsikát, aki ezúttal hófehér, tündöklő menyasszonyi ruhát visel. A zene végére mind felállnak. Rózsika az anyja és az apja között áll és mélyen meghajolva köszön, majd felegyenesedik.)

KIRÁLY (*pillanatnyi csönd után*): Szeretett népeim, tisztelt vendégeim!

MIND: Éljen, éljen, éljen!

KIRÁLY: Tizenötéves lett egyetlen leányom.

MIND: Éljen, éljen, éljen!

KIRÁLY: Az a kívánságom most, hogy nagyleány lett, hadd válasszon férjet.

PIPÓC (*előreszalad*): Na akkor talán én most szundítok egyet. (*Előtérbe bukácsol, a kút mellett lefekszik, ásít.*) Csak házasodjatok, komédiázzatok. A ceremóniát szívemből utálok. Magamat ajánlom. (*Elalszik.*)

KIRÁLY (*jóízűen nevet*): Udvari bolondom, milyen mókás szerzet. Bolondos beszéde felderített minket. No, de hát folytassuk. Mint az előbb mondtam, hadd válasszon férjet.

SZÓKE HERCEG (*előrelép, mélyen meghajol*): Válassz engem, kérlek!

BARNA KIRÁLYFI (*melléje lép*): Én csak érted élek! Forró szerelmemben teérted elégek!

RÓZSIKA: Kedves Szőke herceg, szép Barna királyfi, nehéz a választás. Te szép vagy, te kedves... Azért azt gondolom, kezem annak nyújtom, aki kitalálja három kívánságom.

SZÓKE HERCEG: Ó, monddad, ó, monddad!

RÓZSIKA: Mit kívánok akkor, mikor téged látlak?

SZŐKE HERCEG: Mit kívánsz? Mit kívánsz? Kívánjál akármit. Szívemet, kezemet, egész hercegségem.

RÓZSIKA: Ezt nem találtad ki. Biz én másst kívánok. Nos, én azt kívánom, amikor meglátom fényes hercegséged: adjon az Úristen friss jó egészséget, élj herceg boldogan, minél meszszebb innét...

PIPÓC (*borkantva felül*): Ezt se nekem mondták! Hát ez bizony kosár, kedves herceg komám.

(*Szőke herceg csalódottan elfordul.*)

BARNA KIRÁLYFI: Most én jövök sorra. Szépséges virágszál, vajon mi lehet a legfőbb kívánságod? Parancsolsz gyöngyöket, gyémántot, aranyat? Kívánod netalán egész királyságom?

RÓZSIKA: Mikor kegyed látom, szép Barna királyfi, akkor azt kívánom, legyen feleséged – kívülem akárki.

PIPÓC: No, Barna királyfi, mehetsz a kosárral. Én meg tovább alszom. (*Lefekszik, borkol.*)

RÓZSIKA: Én arra gondoltam, az a kívánságom, hadd nyújthassam kezem annak a kérőnek, aki kitalálja, mit vesztettem el ma.

SZŐKE HERCEG: Talán a gyűrűdet? Tizenkettőt adok gyémántból helyettel

BARNA KIRÁLYFI: Talán zsebkendődet? Ezer vég selyemből szabatok kendőket!

RÓZSIKA: Apró holmi; mindig páros. A párja nélkül hiányos. Aki rögtön kitalálja, megtalálja, annak leszek holtig tartó hittes párja.

KIRÁLYNÉ: De hát mid veszett el?

JÓSKA (*előlép, a falusi nép közül, egyszerű, de ünnepi paraszt-*

rubában): Kérem tisztelettel, ne vegyék csalásnak, meg nem tenném másnak, hogy csaljak érte és megtaláljam azt, amit el sem vesztett.

KIRÁLY: Ki ez? Mit akar itt?

KIRÁLYNÉ: Miféle szerzet vagy?

JÓSKA: Szeretem Rózsikát. A fülönfüggőjét tegnap nekem adta, hogy ma visszakapja. Itt van. Parancsoljon, szép királykisasszony, tiszta szívvel várom, hogy engem válasszon.

RÓZSIKA: Téged választalak, sohasem hazudó, büszke, bátor Jóska.

KIRÁLY: J-ó-ó-ska!

KAVARI (*előugrik*): Az, az! Árva Jóska!

HADARI: Tanúsítom én is!

KIRÁLY: Vakmerő gazember! Mire vetemedtél? Úri kérők közé mertél furakodni? Szolgák, fogjátok meg!

(Két udvari ember rárohan Jóskára, megfogják.)

RÓZSIKA: Hozzá ne nyúljatok! Vagy ő lesz a párom, vagy más soha senki!

JÓSKA (*a szolgák között, búcsúzva*): Adósom vagy nékem, király szép leánya.

KIRÁLY (*szótagolva*): A-dó-sa?

JÓSKA: Úgy igaz, mint ahogy nevem Árva Jóska. Csókot kértem tőle, s ígértem cserébe. Ha azt megkaphatom s vissza is adhatom, haljak meg, nem bánom.

KIRÁLYNÉ: Rágalom, rágalom! Csókról mer beszélni? Elájulok nyomban. (*Királyhoz.*) Üttesd le a fejét. Húzassad karóba.

KIRÁLY: Hé, szolgák! Kötözzétek meg! Vessétek a kútba!

KIRÁLYNÉ: A vár előtt lévő feneketlen kútba.

(Szolgák megkötözik Jóska-t és a kútba-cipelik.)

RÓZSIKA *(sikoltva odarohan)*: Jóska, szívem, Jóska!

JÓSKA *(mielőtt eltűnne)*: Ég áldjon, Rózsika! *(Bedobják a kútba.)*

KIRÁLYNÉ *(megragadja Rózsika kezét és elpenderíti)*: Takarodj szobádba. Ezt a szörnyű szégyent! Nem tudok rád nézni. Takarodj! Takarodj!

RÓZSIKA: El is takarodok. Világgá bujdosok! Átkozott várban percig sem maradok. Elmegyek parasztnak! *(Koronáját ledobja.)* Megtanulok mosni, fonni, szőni, varrni. Amíg csak lehelek, arra fogok várni, hogy szívem szerelme eljön érettem. Nem mint királylányért, aki nem lehet egy szegény legény párja, csak úgy, mint egy szegény, dolgos parasztleány, aki szeretője eljegyzési csókját mindörökké várja. *(El akar szaladni. Zene. A toronyajtó megnyílik.)*

SOSEREST *(mint vén koldusasszony, orsójával áll az ajtónyílásban, jön Rózsika felé)*: Ne menj te sehova! Itt is tudsz dolgozni. Parasztmódra fonni... *(Orsóját Rózsika felé nyújtja.)*

RÓZSIKA: Ide azt az orsót!

KIRÁLY *(kiált)*: Meg ne fogd!

KIRÁLYNÉ: Meg ne fogd!

KAVARI: Már késő!

KIRÁLYNÉ: Az átok! Az átok! Jaj, a szörnyű orsó! *(Egyszerre kiáltanak.)*

RÓZSIKA *(elveszi az orsót, megpörgeti, az ujjába szúr, felsikolt)*: Jaj, az ujjamba szúrt! A vérem kicsordul! *(Az orsó kiesik kezéből, tántorog egy lépést, lerogy.)* A szemem lera-gad...

SOSEREST *(nevetve felkapja az orsót, pörgeti, minden pörgetésnél elalszik valaki.)*

KIRÁLYNÉ (*Rózsikához akar rohanni, emelné lábát, de leroogy*):

Leányom, leányom! Egyetlen leányom! Szörnyű, irtóztató! Elaludt a lábam. (*Királyhoz.*) Hogy nézheti tétlen, mért nem tud segíteni?

KIRÁLY (*Rózsikához akar sietni, de megtántorodik; Soserest feléje intett az orsóval*): Lábam gyökeret ver... Nem tudok mozdulni... Leterít az álom... (*Eldől, elalszik.*)

KIRÁLYNÉ (*a földön*): Hopmester, emberek, segítség, segítség!

SOSEREST (*orsójával a hopmester felé int.*)

HOPMESTER (*jelentős mozdulat után*): Jelentem alássan... (*Elalszik.*)

KIRÁLYNÉ (*kezét tördelve, a kérőkhöz*): Ne tőrjék, hercegek! (*Keze is lehanyatlak.*)

SOSEREST (*orsójával a kérők felé int.*)

SZŐKE HERCEG: Nincs erőm... (*Eldől apródjával együtt.*)

BARNA KIRÁLYFI: Elalszom... (*Szolgája karjába dől, azzal együtt elalszik.*)

KIRÁLYNÉ: Most kezem zsibbadt ell Hé, szolgák, személyzet!

SOSEREST (*szolgák felé int.*)

SZOLGÁK (*eltántorognak, szín elején eldőlnek. A parasztnép, s az udvariak nagy része álmosan kitántorog, csak a főszemélyzet alszik el a színen. Hadari beszalad, csodálkozva körülnéz.*)

HADARI: Itt a vége, fuss el véle! Futnék, ha a lábam vinnel! (*Futni akar, de nem tud.*)

KAVARI (*be utána*): Hova mégy? A tűzhöz vissza, vissza! Odaég a finom liba!

HADARI (*ásítva kitekint*): Kialszik a tűz is, elalhatom én is. (*Elalszik.*)

KIRÁLYNÉ (*fejével integet*): Jaj nekem, jaj nekem! Ne alud-
jatok el!

KAVARI: Pofonoserdítem, hadd térjen magához. (*Lendíti a
karját, hogy pofonüsse a kuktát, aki már elaludt, de az ő karja
is lehanyatlik és elalszik.*)

KIRÁLYNÉ (*sírva, egyedül az alvó nép között*): Istenem,
Istenem, tehetetlen lettem, egyedül maradtam. Csak én vagyok
ébren.

SOSEREST (*a szín közepére perdül, megy a királyné felé*):
Nem szabadulsz te sem, gögös, rossz királyné. Kínod végig-
néztem, gyönyörködtem benne. (*Feléje szúr az orsójával.*)

Hulljon most dermesztő
Szörnyű, rémes álom,
Mind a két szemedre.

KIRÁLYNÉ: Ó, de megbüntettél, irgalmatlan tündér. Elalszom
hát én is leányommal együtt. A szemem lezárul, életemnek
vége... (*Eldől, elalszik.*)

SOSEREST (*nevet, két karját kitarja*):

Átkom betelt végrel
Gögös Rózsakirály
Egész házanépe
Elaludt száz évre.
És hogy ne kelhessen
Aztán se életre,
Gonosz tüskés indák
Fonják be a várat,
Rózsák hulljanak le.

(A rózsafákat megrázza, ledönti, fák, bokrok ledőlnek.)

Gonosz, futó inda
Vadrózsa tövise
Fonja be, szője be
Ezt az egész várat.

(Varázsló mozdulatokat csinál, az átok végét zeneszóra mondja):

Ki ez elátkozott
Várhoz közeledne,
Tüske felnyársalja,
Álom megdermessze.
Más világ legyen itt,
Neve is más legyen
A királyleánynak.
Nevezzék ezután
Tövisek közt alvó,
Csipkerózsikának.

(Hármat pördül, egy seprűt húz elő, ráül és szökdelve eltűnik a toronyajtó függönyszárnya mögött. Kis szünet után a háttérben alvókra sötétség borul, illetve a fény a szín elejére, a kútra esik. A bokrok lassan benövik a várat.* Három bagolyhuhogás.)

MINDIGSZÉP *(előlibeg a bokrok mögül, szomorúan):* A bagoly hármat kiáltott, az átok valóra vált. Ó, milyen szomorú! Kihalt minden élet, minden ember alszik. *(Háttal a közönségnek, a kúthoz támaszkodik, arcát kezével eltakarva sir, lába hozzáér a kút közelében alvó Pipóchoz.)*

* Megoldását lásd a technikai részletrajzon és a technikai leírásban, 86–87 oldal.

PIPÓC (*hangosan hortyog a bokorban.*)

MINDIGSZÉP: Ejnye, itt valaki hortyogása hallszik. Nicsak, mi ez itten?

PIPÓC (*tüsszent*): Hapci, hapci, hapci! Ne birizgáld te az orrom, mert nyakonütlek! (*Felül, dörzsöli a szemét, majd ijedten*): Te vagy az, szép tündér? Bo-bo-bo-bocsánatot kérek!

MINDIGSZÉP: No nézd a bolondot! Ez meg most ébredt fel! Hahaha, hahaha, no te jól megjártad!

PIPÓC: Mi-mi-mi-mi, micsoda?

MINDIGSZÉP: Te talán aludtál a nagy pillanatban?

PIPÓC: I-igen, aludtam. Most úgy látom, élek. Ugyebár, hogy élek? Jaj, édes szép tündér, rettentően félek.

MINDIGSZÉP: Ó, te szerencsétlen! Rajtad fordítva telt be Soserest átka,

PIPÓC: Nem fogok aludni?

MINDIGSZÉP: Bizony egy cseppet sem. Kereken száz évig, mert akkor aludtál, a nagy pillanatban.

PIPÓC (*sír*): Mi lesz velem addig? Mi lesz velem addig? Az egész vár alszik. Ki ad enni, inni?

MINDIGSZÉP: Majd csak lesz valahogy. A te sorsod könnyebb. Szegény Árva Jóskán kell most segíteni. A kútba vetették, ebbe a mély kútba. Jaj, vajon él-e még? (*Behajlik a kútba.*) Hahó, jó testvérem, Mindigjó, jöjj elő!

PIPÓC (*a háttérben ide-oda szaladgál, az alvókat nézi*): Hogy én velem mi lesz, mit fogok csinálni? A liba sem sült meg. Egy kis ennivalót hol fogok találni? (*Kibotorkál.*)

MINDIGSZÉP (*behajlik a kútba*): Hahó, hahó, hahó!

MINDIGJÓ (*kibukkan a kútból*): Hívtál, megjelentem. Mit akarsz, testvérem?

MINDIGSZÉP (*izgatottan*): Mi történt Jóskaival, a kertészlegénnyel?

MINDIGJÓ: Megparancsoltam a vizitündéréknek, amikor a király a kútba dobatta, vigyázzanak rája, nehogy baja essék. (*Behajlik a kútba.*) Hahó, Jóska! Jóska! (*Feszülten hallgatóznak, Jóska hangja kis idő múlva a kútból*): Ki szólít, mit akar?

MINDIGSZÉP Csakhogy él. Csakhogy él!

MINDIGJÓ: Bukkanj fel a kútból, hahó, Jóska! Jóska!

JÓSKA (*hangja a kútból*): Földalatti várból, feneketlen kútból, hogy tudnék kiszállni?

MINDIGSZÉP: Nincs vödör, amivel kimerjük a kútból.

MINDIGJÓ: Mindigszép testvérkém, nézd csak ezt az indát, ebből hamarjában kötelet fonhatnánk.

MINDIGSZÉP: Csakugyan! Siess hát. (*Felkap egy földön heverő indát, abból kötelet köt s leengedi a kútba.*) No, kapaszkodj, Jóska.

JÓSKA (*hangja, amint kiemelkedik a kútból*): Kútba dobtak, meggyilkoltak, felélesztnek, kiemelnek. (*Kidugja a fejét.*)

MINDIGJÓ (*tapsol*): Kint vagy, Jóska!

MINDIGSZÉP: Ó, milyen jó, újra élsz!

JÓSKA: Milyen fényes csodát látok? Két szép tündér áll előttem. Ti tettétek ezt velem? Kihúztatok. Hogy köszönjem?

MINDIGSZÉP (*részvétellel megsimogatja*): Szegény Jóska! Nem örömmre támadtál fel. Nagy baj történt. Légy erős és nézz a várra.

JÓSKA (*megfordul*): Mit látok ott, mint egy képet, mint egy álmod? Jaj mit látok?

MINDIGSZÉP: Öreg nénénk Soserest, a palotát megátkozta.

MINDIGJÓ: Százesztendőös álom hullt menyasszonyodra.

JÓSKA (*oda akar robanni*): Rózsikám! Virágom!

MINDIGJÓ (*átkarolja*): Oda ne menj, mert elalszol.

JÓSKA: Ó, hadd lássam! Csak bár egyszer megosókoljam, hogy ha belehalok is.

MINDIGSZÉP: Mit érne Rózsikád egy olyan vitézzel, ki nyomban elalszik, ha közelébe megy?

JÓSKA (*megtorpan, leroskad, eltakarja az arcát*): Jaj, mit tudjak tenni? Ó, segítetek hát, megszolgalok érte.

MINDIGJÓ: Ennyire szereted?

JÓSKA: Még ennél is jobban.

MINDIGJÓ: Nahát, ha így vagyunk, idehallgass, Jóska! (*Összedugja a fejét Mindigszéppel. Zeneszóra, egyszerre mondják*):

Az idő malmában
Hatalmas ládában
Pereg, egyre pereg
Az idő homokja...

JÓSKA: Értem, jó tündérek. Megyek az Időhöz. Megkérem, teljen le. Peregjen le gyorsan az a szörnyű száz év. Indulok is nyomban, de hát merre menjek?

MINDIGSZÉP: Nehéz odajutni.

MINDIGJÓ: Az Időt nem látta soha élő ember.

JÓSKA: De én megpróbálom! Nincsen lehetetlen.

MINDIGSZÉP (*titokzatosan*): Mondják, hogy egy percre behunyja a szemét...

MINDIGJÓ: Csak egyetlenegyszer minden áldott évben.

MINDIGSZÉP: Ha ki tudnád lesni azt a pillanatot.

MINDIGJÓ: Bátran besurrannál...

JÓSKA: Itt se vagyok, megyek! (*Indul.*)

MINDIGJÓ (*Jóskához lép*): Idő malma előtt egy virágos réten lakik a kishúgom, a Tavasz Tündére. Ő tudja egyedül, hogy melyik az a perc, amikor az Idő a szemét lehunyja.

MINDIGJÓ: Mondd, hogy üdvözöljük, s kérjük segítségét.

MINDIGSZÉP: Az ég áldjon, Jóska. Ne felejtsetd, mit mondtunk! (*Zenére.*)

Az Idő malmában
Hatalmas ládában
Pereg, egyre pereg
Az Idő homokja.

(Az egyszerre mondott szöveg alatt mindkét tündér megáldja Jóskát, aki letérdel előttük, majd feláll és éppen indulni akar, amikor Pipóc kétségbeesve beszalad.)

PIPÓC: Szörnyűség, mi van ott! A vad csipkebozót összevissza tépett! Szegény kis Rózsikát mi onnan kivágná, nincs olyan éles kard, nincsen olyan fejsze. Nincsen olyan vitéz, ki őt felébressze.

JÓSKA: De van, Pipóc komám! Én magam vagyok az, Árva Kertész Jóska. Indulok is nyomban.

PIPÓC: Hova a csudába?

JÓSKA: Legelőször bizony az Idő malmába. De te, ejnye, nézd csak! Hogy kerülsz te ide? Te nem aludtál el?

PIPÓC: Én nem, Jóska koma. Éppen azért kérlek, vigyél el magaddal.

JÓSKA: Ugyan, mit csinálnék egy ilyen bolonddal?

PIPÓC: Majd szórakoztatlak. Állok a fejemre. (*Megteszi.*)
Úgyse jöhet soha álom a szememre. Jaj, de álmos vagyok!

JÓSKA: A kánya vigye el! Jöjj hát, légy a szolgám! Ég áldjon, tündérek. Köszönöm jóságtok.

TÜNDÉREK: Ég áldjon, ég áldjon.

JÓSKA: Oldalamra, Pipóc, indulok harcolni.

(Hirtelen mennydörgés, villámlás, Soserest hatalmas hangja a toronyból.)

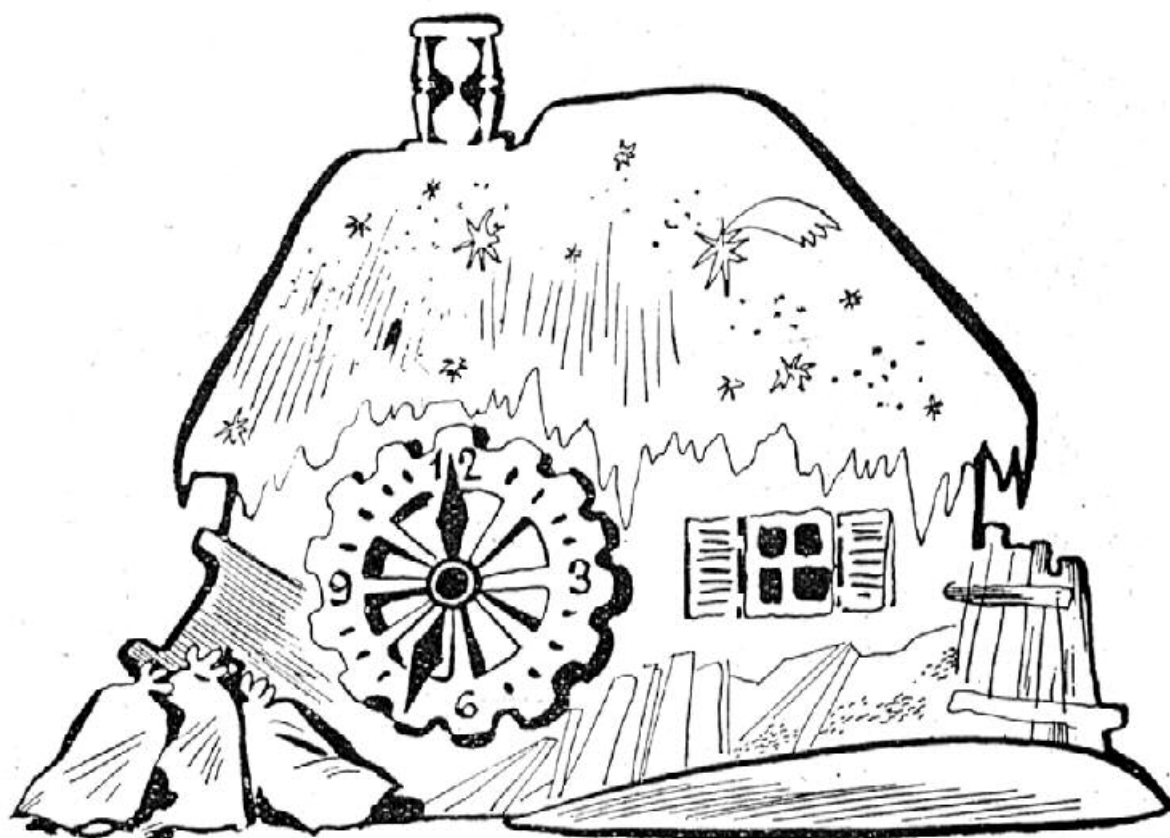
SOSEREST: Gondold meg, mibe fogsz! Nem bírsz elbánni a hatalmas Idővel!

JÓSKA *(megtorpan.)*

TÜNDÉREK *(biztatóan intenek)*: Csak bátorság, Jóska!

JÓSKA *(felkiált)*: Bízok és harcolok! Birokra kelek én minden nehézséggel. Csipkerózsikáért szembeszállok, ha kell az öreg Idővel *(Indul.)*

Gyors függöny.

II. FELVONÁS

I. kép

Kopasz, hófoltos rét, háttér közepén az Idő malmának barna fala látszik, a falon egy jókora kerék, mely lassan akadozva forog. Oldalt a malom garatja. A malom mélyéből állandó zakatolás hallatszik. Szín bal előterében egy dombocska, melyen egyelőre láthatatlanul, fehér lepellel – hóval – borítva, őszi lombokból vetett ágyon alszik Tavasz Tündér. A malom ereszén jégcsapok fityegnek. Malom előtt kis patak pallóval. Szín pillanatig üres, mikor a függöny felmegy, majd Idő Apó – földigérő hófehér szakállú lisztes molnár – kezében kalapáccsal kicammog a malomból, nézi az akadozó kereket, fejét csóválja, kopácsol, mely basszus hangon dörmögi:

A színpadkép egyszerű megoldását lásd a díszletrajzon.

IDŐ APÓ: Ejnye, ejnye, mi dolog? A kerék lassan forog? Ha a malom nem rendben jár, egy-kettőre jön a molnár, ütögeti, kopácsolja, a kereket igazítja. *(Rácsap a kerékre, az egyenletesen kezd forogni, Idő Apó bólint. Elégedetten nézi munkáját.)* Így van rendben. *(Zenére énekelni kezd.)*

Jár a kerék körbe-körbe
Forog egyre, mindörökre.
Percek fogynak, órák telnek,
Tél helyet ad kikeletnek.
Ami élő, mind eltűnhet –
Csak az Idő nem pihenhet.

(Prózában folytatja.)

Pedig de jó lenne egy cseppet pihenni. De a vén Időnek örökös munkáját nem lehet letenni. *(Mefogja a malom ereszen a jégcsapokat.)* Nincs itt az ideje. Dolgozzunk hát tovább. *(Bekiált a malomba.)* Hé! Szolgáim! Mi lesz? Ne lustálkodjatok. Hé, hé, merre vagytok?

(A malomból kiszalad hét gyerek, a hétnapjainak öltözve. A szivárvány hét színe szerint: hétfő szürke, kedd piros, szerda sárga, csütörtök zöld, péntek kék, szombat lila, vasárnap fehér ingben. Mellükön felírás, mint a naptárban szokott lenni: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap. Hónuk alatt egy-egy zsákot cipelnek, csak vasárnap jön összetett kézzel.)

NAPOK *(énekelnek):*

Kukla kukk!
Itt vagyunk.
Térülünk-fordulunk,

Fordulunk-térülünk,
Mint kámfor, eltűnünk.

*(Körbeszaladnak, a zsákokat felöntik oldalt a garatba, vasárnap
tétlenül álldogál.)*

IDŐ APÓ *(énekelve diktálja a tempót):*

Nosza hétfő, nosza kedd,
Szedd a lábad, szedd, szedd, szedd.
Siess szerda, csütörtök,
El ne vigyen az ördög.
Péntek, péntek, siessél,
Vigyázz szombat, ne késsél.
Míg vasárnap álldogál,
A malom lassabban jár.
Azért soha meg nem áll!
Járj, malom, járj,
Soha meg ne állj.

NAPOK *(üres zsákkal szaladnak vissza a malom mögül, énekelnek):*

Kukla, kukk!
Itt voltunk.
Térültünk-fordultunk,
Fordultunk-eltűntünk.
De holnap megjövünk.

IDŐ APÓ: Jól van, kis szolgálaim. S most kezdjük előlről. *(Tereli őket befelé.)* Zsákokat töltsetek, ne resteskedjete. *(Megfenyegeti őket.)* Megyek utánatok. Tavasz-ébredésig most

már csak kibírjuk. (*Becammog a malomba, az ajtót becsukja, a kerék forog, a malom zakatol, kis szünet.*)

UGRI (*tapsifüles szürke nyúl, ugrálva jön az úton, a Tavasz letakart ágya előtt megáll*): Cccccc, mekkora kopárság! Sehol egy rügyecske, amit lerághatnák. Mit tudjak csinálni? (*A Tavasz ágya előtt tépelődik.*)

MÓKUCI (*barna mókus, a Tavasz másik oldalán felbukkan, sopánkodik*): Milyen kietlenség! Sehol egy diócska, amit feltörhetnék! Mit tudjak csinálni? (*Fogja a fejét, töprengve megindul Tavasz ágya körül, ő egyfelől, Ugrri másfelől, nem látják egymást, összeérkeznek, fejük összekoppan.*)

UGRI: Égszakadás-földindulás!

MÓKUCI: A fejemen egy koppanás! (*Ijedten szétugranak, majd örvendezve felismerik egymást.*) Te vagy az, kis pajtás? Ej, de megijedtem!

UGRI: Én vagyok az, Ugrri. Én is megszeppentem. Tudod, kérek szépen, szörnyen megéheztem. Mikor lesz már tavasz?

MÓKUCI: Ravasz kérdés, ravasz. Én is ezt szeretném tudni.

UGRI: Kitől kéne megkérdezni?

MÓKUCI: Kitől kéne, kitől kéne?

UGRI: Gyere, tanakodjunk.

MÓKUCI: Törjük a fejünket. (*Kezüket csipőre teszik, fejüket összeütögetik, kifelé ballagnak.*)

PIPÓC (*bangja kintről*): Erre, Jóska, erre! Zakatolást hallok. Itt lesz az a malom. (*Ugrri, Mókuci megszeppenne megállnak.*)

JÓSKA (*bátán vándorbottal bandukolva megérkezik, nyomában Pipóc; Jóska a malom előtt megáll*): Hát itt állnánk végre, szemtől szembe véle. Nem volt könnyű az út, az az egy bizonyos. (*Leveszi a kalapját.*)

UGRI (*súgva*): Ember közeledik, bújjunk el, Mókucil!

MÓKUCI: Siessünk, siessünk! (*Elszaladnak, a domb mögött leguggolnak.*)

JÓSKA: No, Pipóc, induljunk. Keressük meg Tavasz Tündért. Csak ő segíthet most.

PIPÓC: Én bizony nem megyek. Leragad a szemem, olyan álmos vagyok. Nyomban telfordulok. (*Lefekszik a földre, aludni akar.*)

JÓSKA: Hol is volt az eszem, hogy magammal hoztam ezt a vén bolondot? Ha meg akarsz fagyni, maradj itt s aludjál. (*Indul.*)

PIPÓC (*felpattan*): Jaj, Jóska, ne hagyjál! Nem tudok aludni, csak nagyon szeretnék. Ha szemem lecsukom, azonnal felpattan. (*Mutatja.*) Becsukom, kinyílik. Becsukom, kinyílik.

JÓSKA: S ez így tart száz évig.

PIPÓC: Próbáljuk fordítva. Először nyitom ki (*mutatja*): kinyitom, csukódik. Kinyitom, csukódik. Hát ebbe az ember belezavarodik! (*Feje lehanyatlik, nagyot csuklik.*) Hukk!

JÓSKA: Ejnye, hisz te csuklasz!

PIPÓC: Talán emlegetnek. Biztosan keresnek. (*Feláll, szaladgálni kezd.*) Itt vagyok, itt vagyok, egy hete koplalok. Egy kis ennivalót hozzatok, hozzatok. (*A domb mögül makogás, kuncogás hallatszik.*)

JÓSKA: Én makogást hallok.

PIPÓC: Várj, én válaszolok. (*Négykézlábra áll, makog.*)

MÓKUCI (*súgva Ugrihoz*): Ezek is éhesek! Talán nem bánának. Jöjj, köszönjük nekik. (*Előráncigálja Ugrit.*)

UGRI: Jaj, vigyázz, Mókucil! (*Húzza vissza. Pipóc észreveszi őket.*)

PIPÓC: Hihihí! Nyulacska, meg egy kiosi mókus! (*Négykézláb megy feléjük.*) Icuri-picuri, jónapot Mókuci!

MÓKUCI (*reszketve*): Jónapot kívánok, kegyedék barátok?

PIPÓC: Hű, de még milyenek!

UGRI (*Mókuci háta megett*): Nyulakat nem esznek?

JÓSKA: Jaj, dehogyis bántunk, kedves kis barátom!

MÓKUCI (*bátorságra kap, előrelép*): Mi járatban vagytok?

JÓSKA: Nagy annak a sorja.

PIPÓC (*feláll, hencsege*): Egyszerű az egész. Megyünk a malomba az öreg Időhöz.

JÓSKA: Azt a nehéz ajtót ugyan hogy törjük be? Előbb el kell jutnunk a Tavasz Tündérhez. Ő segít meg minket.

UGRI: Tavasz Tündér alszik.

MÓKUCI: Itt a kis dombooskán. (*Suttogva beszélnek.*)

UGRI: Hűvös avarágyban még ősszel aludt el.

MÓKUCI: Hólepel hullt rája.

JÓSKA (*összecsapja a kezét*): Jóságos Úristen! S nem lesz addig tavasz, amíg fel nem ébred?

MÓKUCI: Bizony, addig nem lesz.

PIPÓC: Kikeletig várjak, üres hassal, étlen? Szó se lehet róla. Fel kell ébreszteni.

UGRI: Ha valaki merné...

MÓKUCI: Te talán megtennéd?

JÓSKA: Hát, hogyha az ember nagyon szépen kérné... (*Körbeállják a dombot, emelgetik a lepel szélét, be-bekukkantanak.*)

PIPÓC: Egyszerű a dolog. Úgy fogunk csinálni, mintha idekint már tavaszodni kezdne. (*Leguggol, elkezd cirpelni, mint a tücsök.*) Crrr... crr, crr.

JÓSKA: Ne bolondozz, Pipóc, ez bizony nem tréfa.

UGRI: De bizony, hogy tréfa. Csuda jó mulatság. *(Ugrál, majd összeteszi a kezét, rimánkodva.)* Tessék felébredni, szép Tavasz asszonyság!

MÓKUCI: Ugráljunk, kérleljük.

JÓSKA: Ejnye, mit csináltok?

PIPÓC: Ne kérdezz, utánozz! Én vagyok a tücsök, te legyél a fecske. Én szépen cirpelek, te meg csirregj, Jóska. Ugrikoma ugrál, Mókuci mórrikál.

JÓSKA: Okos bolond vagy te! Hogyha szépen kérjük, hátha felébredne. *(Körülvesszik a dombot, Mókuci ugrik, Pipóc négykézlábra állva cirpeg, csirreg, madárdalt utánoz. Jóska énekel.)*

Édes Tavasz Tündér, csicserri, csicserri...
Őszi avarágyból keljél fel, gyere ki,
Mátkám ébredjen fel, a rét viruljon ki,
Szerelmes szívemben s az egész világon
Csicserri, csicserri, tavasz akar lenni!

(A dombocska megmozdul, a lepel lebill, Tavasz Tündér felemelkedik szép mozdulattal; zöld haja van, virágkoszorús ruhája, kezében bosszú, fűből való ostor.)

TAVASZ: Ki zavarja álmom?

JÓSKA: Édes Tavasz Tündér, tanácsodért jöttem.

TAVASZ: No, hadd halljam, mondd el.

JÓSKA: Szép szerelmes mátkám, kis Csipkerózsikám, gonosz átok miatt elaludt száz évre.

TAVASZ: Hallottam felőle.

JÓSKA: De életre kelne, hogyha bejuthatnék az Idő malmába.
Két tündérrokonod, Mindigjó, Mindigszép, tiszteltetnek té-

ged, nagyon szépen kérnek, áruld el a titkot, mikor van a napja, hogy az öreg Idő a szemét lehunyja?

TAVASZ: Minden évben egyszer, kedves Árva Jóska.

JÓSKA: Azt a pillanatot kellene kilesni.

PIPÓC: Nagyságos kisasszony, tessék segíteni.

UGRI (*összeteszi a két első lábát*): Erdőt zöldíteni, fákat rügyeztetni.

MÓKUCI: Az erdei népre boldog tavaszt hozni.

TAVASZ (*előrejön, a többiek körbeveszik*): Nem bánom, halljátok! Mikor az ereszen a jégcsap megreccsen, a vénséges Idő szemhéja megrebben.

JÓSKA: És akkor lehunyja? Akkor bejuthatnék vajon a malomba?

UGRI: Akkor lesz káposzta!

MÓKUCI: Akkor lesz diócska!

TAVASZ (*titokzatosan*): Mikor tavaszi szél szokott lengedezni, az egész nagy világ elkezd ébredezni. De az öreg Idő éppen akkor alszik, amikor az első tavaszi dal hallszik.

PIPÓC: Hű, de furá dolog!

JÓSKA: Ne kotyogj most, bolond! (*Tündérhez.*) Azt a tavaszi dalt, azt tanítsd meg nekem, tavasz szép tündérel!

TAVASZ: Szívesen, ha előbb felelsz egy kérdésre.

JÓSKA: Kérdezz, jó tündérke.

TAVASZ: Ezen a világon mi a legszebb, legjobb, mit ember tud tenni?

PIPÓC: Úristen, mi lehet?

MÓKUCI: Azt gondolom, legjobb dióval labdázni.

UGRI: A világon legjobb káposztát rágcsálni.

JÓSKA (*találgatja*): A világon legjobb, a világon legszebb...

PIPÓC (*belevág*): Tudom már! A legjobb jó nagyokat enni!

JÓSKA (*félretolja Pipócot*): Tudom már, ó, tudom! A világon legjobb szeretni, szeretni!

TAVASZ (*kacag*): Szívemből feleltél. Hajtsd ide a füled, hadd sűgom meg a dalt. (*Jóska odahajtja a fejét, Tavasz sűg.*)

PIPÓC (*hallgatózik*): Nem hallom, nem hallom. Árva szót sem hallok.

TAVASZ: Hallod, Jóska? Érted?

JÓSKA: De bizony, hogy hallom. Hogyha megengeded, hát ki is próbálom. (*Énekel.*)

Itt a tavasz, itt van már,
Virágba borul a táj.
Örömében táncot jár
Minden dalos kismadár.

PIPÓC: Na most mind, egyszerre.

(*Mind ismétlik a dalt, tapsolnak hozzá, a dal végén.*)

TAVASZ (*kacag, virágostorkájával subint*): Zöldüljön ki a világ!

(*Hószőnyeg eltakarodik, helyette zöld fűszőnyeg gurul be.*)

PIPÓC: Nahát, nahát, nahát!

TAVASZ: Fakadjon sok, sok virág! (*Subint, s tavaszi virágok: Hóvirágnak, Nárcisznak, Gyöngyvirágnak, Kökőrcsinnek, Kankalinnak öltözött tündéreké: szaladnak be. Kötényükből virágot szórnak szét. Pipóc szaladgál, szagolgatja a virágokat, tüsszköl.*)

PIPÓC: Hapci, mennyi virág, hapci, be jószagú!

JÓSKA: Hű, de jó kedvem lett, hogy ettől a daltól a világ felébredt. Megyek az Időhöz, s álomba dalolom.

TÁVASZ (*int Jóskának*): Amott zúg a malom. Arra menjél, Jóska, s járj jó szerencsével. Én most útrakelek a kis tündérkéekkel, erdőt zöldíteni, fákat rügyezettetni. Jertek kis pajtások. (*Felállnak sorba, elől Tavasz Tündér, utána a virágtündérek, mögöttük Ugri és Mókuci. Énekelve elmennek.*)

VIRÁGOK:

Itt a tavasz, itt van már,
Virágba borul a táj.
Örömeben táncot jár
Minden dalos kismadár.

JÓSKA: Nosza gyere, Pipóc, szerencsét próbálni.

PIPÓC (*visszakiált*): Menjél csak egyedül! Én megyek jóllakni.
(*Elbotorkál, Jóska egyedül marad.*)

JÓSKA (*ide-oda jár, töri a fejét*): Hogy tudnék bejutni, hogy tudnék bejutni? (*A malom ablaka megnyílik.*)

IDŐ APÓ (*kikönyököl az ablakon*): Szél kopog a malomablakon.

JÓSKA (*észreveszi, félrehúzódik, leskelődik*): Bizonyosan ő lesz! Egy életem, egy halálom, megszólítom. (*Közelebb jön.*)
Adjon az Úristen szerencsés jó napot!

IDŐ APÓ (*észreveszi*): Mit akarsz itt ember, vakmerő halandó?

JÓSKA (*leveszi a sapkáját*): Te vagy a vén Idő, édes öregapó? Hallgassál meg, kérlek. Ez szívem keserve: száz évre elaludt szívem szép szerelme, kis Csipkerózsika.

IDŐ APÓ: Száz év? Ugyan mi az? Én sok ezer évet hordozok vállamon.

JÓSKA: De én ember vagyok, felséges vén Idő. Addig nem élhetek. Vagy hogyha élnék is... Akkorra vén lennék. Kérlek, esedezek... Azt a száz esztendőt...

IDŐ APÓ: Engedjem el neki?

JÓSKA: Engedd el, jó apó. Gyorsítsd meg az időt.

IDŐ: Hiszen szalad úgyis, szegény Jóska fiam.

JÓSKA: Ó, akkor hát adjad homokod, öntsem fel. Álomhozó átok fogyjon el most menten.

IDŐ APÓ (*fejét csóválja*): Türelmetlen, szerelmes ifjúság! Miattatok nem változhat meg a világ! Törvényt szegni nem lehet.

JÓSKA: De szemet hunyhatna bár!

IDŐ APÓ: Igen, igen. A szemem, majd hogy leragad... A pillám nehezül... Tavasz közeledik vajon? (*Kinyújtja a kezét.*)
Ni csak, tavaszi szél! (*Ásít.*)

JÓSKA (*félre*): Már álmos! Már ásít!

IDŐ APÓ: Meleg szél fúj erre. Épp itt az ideje. Aludnom is kéne.

JÓSKA (*súgva*): No, megállj, én nyomban álomba dalollok.

Rágyújtok a dalra. (*Énekel.*)

Itt a tavasz, itt van már,
Virágba borul a táj.
Örömében táncot jár
Minden dalos kismadár.

IDŐ APÓ (*bóbiskolva könyököl az ablakban, feje mellére esik, elalszik, de előbb ezt mondja*): Most fordult tavaszra. Hadd hunyom le szemem, egy kis pillanatra.

JÓSKA: Itt van hát az a perc, most segíts, szerencse! *(Felszalad a pallóra. A palló túlsó feléről egy kis figura, a vén Idő Perc nevű szolgálja ugrik elébe és egy kis szuronyt szegez a szemének. Perc ruháján lapos, fehér korongot visel, ami olyan, mint az óralap.)*

PERC: Hahó, vissza, vissza!

JÓSKA: De fura figura, Úristen, mi lehet?

PERC: Találd ki nevemet, vagy kiszúrom szemedet.

JÓSKA: Vigye innen azt a nyársat, tisztelt... nem tudom ki...

PERC *(hadarva beszél)*: Mondd nevem, s bemehetsz. Nem mondd, nem mehetsz.

JÓSKA: Mi lehet, szent egék? Emberforma, de nem ember.

PERC: A nevem mondd, te gazember. *(Felédőf a lándzsával.)*

JÓSKA: Se nem állat, se nem gomba... Mi lehet? Ki lehet? *(A fejére üt.)* Biztosan az Idő szolgálja!

PERC: Ez igaz, az vagyok. S a nevem mi?

JÓSKA: Honnan tudnám kitalálni? Megáldom, ha beereszt...

PERC: Nevemet....

JÓSKA: Ne gyötörjön... engedjen be... csak egy percre.

PERC: Hogy mondtad te?

JÓSKA: Csak egy percre.

PERC: Szerencséd, hogy percet mondtál, a nevemen szólítottál. Az vagyok, Perc vagyok, Idő szolgálja vagyok.

JÓSKA: Hogy az Isten is megáldja! Beeresztene?

PERC: Nem bánom, de csak egy percre. *(Int.)* Mehetsz. *(A palló alá ugrik.)*

JÓSKA (*kitárt karral beszalad*): Bejutottam, itt vagyok! Idő Apó mélyen alszik. A malom jár. Ez őrlí az éveket. (*Zsákokba bottlik.*) Nicsak, egy zsák! Írás rajta. (*Olvassa.*) „Ez Csipkerózsika homokja. Kilenvenkilenc év múlva kerül csak garatba.” Hohó, hohó, oly sokára? No, én bizony most öntöm fel. (*Felkapja a zsákot, beönti.*) Felöntöttem, de jól tettem. Az Időt megsiettettem. Szaladok is. (*Előreszalad, visszafordul az ablakban bóbiskoló Időböz.*) Bocsásson meg, öregapám, hogy míg aludt, beosontam... Na, ez alszik, úgysem hallja. Mehetek már. Megyek is, és felébresztem Rózsikámat.

PIPÓC (*végzőra betoppan, száját nyalogatja, látszik rajta, hogy jóllakott*): Csak szeretnéd!

JÓSKA: Mit beszélsz te?

PIPÓC: Elfeleltded? Tüske közé, vad bozótba, nem mehatsz be.

JÓSKA (*csalódottan*): De nem ám... Ó, én szerencsétlen! Erre nem gondoltam. Hiába küzdöttem, hiába harcoltam.

PIPÓC (*titokzatosan*): Míg az erdőn jártam, igaz csak fél füllel, valamit hallottam. Egy bagoly huhogta, nagy sötét oduban. Olyanforma volt, mint a Soserest baglya.

JÓSKA: Ó, mondd már, mit mondott?

PIPÓC: Az a bagoly azt huhogta: az törí át a bozótot, ki szerez egy csodakardot.

JÓSKA: Csodakardot? Honnan, mondd hát?

PIPÓC: Azt nem tudom, Jóska komám.

PERC (*kiugrik a palló alól*): Én megmondom. Attól, aki elátkozta Csipkerózsát.

JÓSKA: Soseresthez kell hát mennem?

PERC: Oda, Jóska. Csodakardért, mi a tuskét széjjelvágja

JÓSKA: Hogy juthatnék a várába?

PIPÓC: Kérezkedj be!

JÓSKA: Ha egy percre beengedne...

PIPÓC: Egy perc alatt átkozta el... egy perc alatt azt az átkot feloldhatja, ha akarja.

JÓSKA: Jaj, ki tudja, akarja-e?

PERC: Kezdd előlről az egészet. Ha sikerül, egy perc alatt felébreszted Rózsikádat.

JÓSKA: És hogyha nem sikerülhet?

PERC: Akkor véged! Hja, barátom, néha csak egy perc az élet!

JÓSKA: Hát akkor indulok. Csodakardért a tündér várába.

PIPÓC (*lehasal a patak mellé, s kortyol*): Megyek én is, rohannok, csak még egyet kortyolok. Nagyot ettem, iszok rája.

JÓSKA: Ej, siess hát és vigyázzál. Ki tudja, milyen víz ez itten!

PIPÓC: Jövök, jövök, sietek, csak egy nagyot vedelek.

JÓSKA (*felrántja Pipócot, Pipóc arcáról eltűnt a szakáll, mert az Idő vizéből ivott, fiatal arccal emelkedik fel.*) Hé, Pipóc mi lett veled? A szakállad hova lett?

PIPÓC (*végigsimit az arcán*): Volt szakáll, nincs szakáll!

PERC: Az Idő vizéből ivott, szépen megfiatalodott.

PIPÓC (*kacagva cigánykereket hányva kiszalad*): Jóska komám, csak utánam!

JÓSKA: Ó csodás víz, viszek én is. (*Lehajol, a kulacsát töltögeti.*)

IDŐ (*az ablakban nyújtózik, ásít, meghallja Jóskát*): Hé, ki az ott? Hadd nyelem le! Lenyelem és megemészttem.

JÓSKA (*villámgyorsan kiszalad.*)

IDŐ APÓ (*feláll az ablakban, csukott szemmel kihajol*): Jár valaki? Merészelne?

JÓSKA (*bedugja a fejét*): Törd a fejed és találd ki! Úgy eltűnök, itt se jártam, köd előttem, köd utánam! (*Elszalad.*)

IDŐ APÓ (*dörzsöli a szemét, kinyitja, idáig vakon nézegett*): Ej, de jót aludtam! (*Egy pillanatra eltűnik, kijön a malom elé.*) De furcsát álmodtam. Álmomban egy alvó kis királylányt láttam. Vad tövisek között aludott szegényke. Amíg a lány szunnyadt, a tövisek nőttek. De szánom szegénykét. Hé, kis eselédeim!

NAPOK (*fordított sorrendben; Vasárnap, Szombat, Péntek, Csütörtök, Szerda, Kedd, Hétfő zsákokkal kiszaladnak. Énekelnek*):

Kukla kukk,
Itt vagyunk,
Térülünk-fordulunk,
Fordulunk-térülünk,
Mint kámfor, eltűnünk.

IDŐ: Hajtsátok gyorsabban a malom kerekét. Röpüljön az idő!

NAPOK (*a zsákokat leteszik, a malomkerékhez futnak, belecsimpaszkodva forgatják, Idő Apó vezényel és a napokkal együtt énekel*):

Járj, malom járj,
Soha meg se állj!
Ezt az évet egy-kettőre
Öröljed le már!

Függöny. Zenei átkötés.

2. kép

Szin: Toronyszoba Soserest gerendás, öreg várában. Oldalt nagy sütőkemence, ennek a padkáján guggol Soserest baglya. Balra hatalmas rokka, guzsaly orsóval. Egy rácsos szekrényajtón át díszes királyi ruha és a csodakard látszik.

SOSEREST (a szoba közepén söpörget, gyorsan pergő nyelvvel mondja):

Azt se tudom, mibe kapjak,
Süssek, főzzek, fonjak, mossak?
Száz kéz kéne a dologra,
S hogyha egyszer vége volna?
Megrokkantam,
Annyit fontam.

Nincs henyélés, pihenés,
Az én munkám sose kész.
Szakadatlan,
Lankadatlan,
Hű! De szörnyen elfáradtam.

(Eldől a fáradtságtól. Kopogás.)

SOSEREST *(libegve)*: Ki kopog, mi kopog?

RAGOLY *(bubog)*: Egy szegény vándorlegény.

SOSEREST: Mit akar? Miért zavar?

JÓSKA *(bangja kintről)*: Szolgálatot keresek.

SOSEREST: Nincs pénzem szolgálóra, eredj a pokolba.

JÓSKA: Erresszen be, öreganyám. Tudom, nem bánja meg.
Fizetést nem kérek.

SOSEREST: Ingyen szolgál? Nem volna rossz. No, bújj hát be.

JÓSKA *(bejön)*: Adjon Isten, öreganyám.

SOSEREST *(alaposan végignézi)*: Hol jársz itt, te szegény legény, ahol még a madár sem jár?

JÓSKA: Kihallatszott az ajtaján öreganyám panaszszava. Nehéz kendnek már a munka. Gondoltam, segítek rajta. Hogyha megfogadna... nevem Árva Jóska. *(Fogja a seprőt és seperni kezd.)*

SOSEREST: Sepergetsz helyettem? Seperj hát, nem bánom. *(Leül, karbafojja a kezét, nézi Jóskát.)* Gyorsabban, gyorsabban! Az ámbolygó munkát, tudd meg, ki nem állom.

JÓSKA: Hogyha parancsolja, gyorsabban csinálom. *(Elkezd hadonászni a söprűvel, mindent lesodor, a baglyot felheszenti, Soserestet is kezdi kiseperni. Nagy kavargás.)*

SOSEREST: Jó, jó, jó, hagyd abba, hagyd abba! Engem is kisorsz a nagy szorgalomba.

JÓSKA (*megáll, a seprűre támaszkodik*).

SOSEREST (*nézi*): No lám, mit is tudsz még? Mire is volnál jó, miféle dologra?

JÓSKA: Dolgozom én mindent, ami csak szükséges. Megrakom a tüzet. (*Kemencébe megy, belefúj, tűz fellobban.*)

SOSEREST: Egy-két pizskafától nem meleg a kályha.

JÓSKA: Teszek rá jó sokat. (*Fogja a fabasábot, behajítja a tűzbe, majd a zsámolyt dobja be, kezd minden elmozdíthatót behajigálni.*)

SOSEREST: Hé-hé, lassabban! Nehogy az orsómat is a tűzre vessed!

JÓSKA: Tűzre vetem, ha kell, én az egész várat.

SOSEREST: No-no-no. Csak lassan, csak lassabban, Jóska.

JÓSKA (*a falnak támaszkodik*).

SOSEREST (*karbatett kézzel nézi*): Könnyű neked, szolgám, sűrögni-forogni. Te még fiatal vagy, nem fáraszt a munka.

JÓSKA (*megfordul*): Ha fáraszt, leteszem. Egy nagyot szuszszanak s megint előveszem. Nekem máskülönben, kedves öreganyám, a fáradtság ellen van egy csodaszerem,

SOSEREST: A fáradtság ellen?

JÓSKA: Van ám, öreganyám. Egyszerű a titka. Ha nehéz a munka, szegény emberfia rágyújt egy nótára.

SOSEREST: Attól a nótától könnyebb lesz a munka?

JÓSKA: Könnyebb? Meg sem érzi!

SOSEREST: No, ha igazat szólsz s azt a csodanótát megtanítod nékem, abból, amim csak van, akármit elkérhetsz. Ha segít a nóta, neked adom, Jóska.

JÓSKA: Adjon kezét rája.

SOSEREST (*nyújtja a kezét, Jóska kezét ráz vele*).

JÓSKA: Eb, aki megbánja! No, idehallgasson. Én fújom a

nótát, kend meg szép csendesen dűnnyögje utánam. Próbálja a munkát a szívvidámító nótának szavára.

SOSEREST *(leül, fon)*: No, rajta, kezdjed hát!

JÓSKA *(énekel)*:

Itt a tavasz, itt van már,
Virágba borul a táj.
Örömében táncot jár
Minden dalos kismadár.

SOSEREST *(nevet)*: Hi-hi-hi! Érdekes! Ennek a szavára, mint-ha vígabb volna a keserves munka. Hogy is fűjtad, Jóska?

(Ketten együtt gyorsabb tempóban, rövidebb ritmusban ismétlik, a rokka mind gyorsabban pörög):

Itt a tavasz már,
Kivirul a táj.
Vidám táncot jár
Minden kismadár.
Itt a tavasz,
Jaj, de ravasz
Táncot jár
A madár.

SOSEREST *(nevet)*: Hát ez tiszta csoda! Jól van, Árva Jóska, mit kérsz a nótáért?

JÓSKA *(a rácsos szekrényhez megy)*: Nem kérek egyebet, csak azt a ruhát ott, meg azt a rossz kardot.

SOSEREST *(felpattan)*: Szó sem lehet róla! Hozzá ne menj nyúlni!

JÓSKA: De hát azt ígerte, kérhetek akármit.

SOSEREST: Akármit, csak ezt ne. Hisz aki e ruhát magára

ölténé, egyben király lenne, szépséges királyfi. Aki ezt a kardot a kezébe kapná, alvó Csipkerózsát a vad tüskék közül egyszerre kivágná. Így van ez megírva a Sorsnak könyvében.

JÓSKA (*kérlelőre fogja*): Édes öreganyám... azt akarom éppen. A vidám nótáért, jóságos szívéért, Isten irgalmáért... a ruhát s a kardot adja nekem, kérem.

SOSEREST: Nem adom, nem adom! Sose ébredjen fel alvó Csipkerózsza.

JÓSKA: De nem oda Buda! Kezet adott rája!

SOSEREST: Adtam, vagy nem adtam, azt mondtam, takarodj. Csak aludjon a lány. Megsértett az anyja!

JÓSKA: Becsaptál, Soserest! Na, megállj! Nem adod?

SOSEREST: Nem adom!

JÓSKA: Ha nem adod, veszem!

SOSEREST (*begörbíti ujjait*): Ezzel fojtalak meg!

JÓSKA: Hohó! Csak szeretnél! (*Ráveti magát Soserestre, átöleli, pörgeti.*)

SOSEREST (*hadonászik, jajgat*): Eressz el! Mit akarsz?

JÓSKA: De nem csesztem ám! Bedugom a sutba. (*Tuszkolja a kemence mellé. Bagoly vadul hűbög.*)

SOSEREST: Hű baglyom, ne hagyjál!

BAGOLY (*leugrik a padkáról Jóska elébe, csőrével vagdossa, karmával csapkodja.*)

JÓSKA: Hess innen, te ronda! (*Rácsap a bagolyra, az lelapul a földre, Soserestet a toronyszoba sarkába lökdösi a rokka mellé és arról vastag fonalat húz.*)

SOSEREST: Mit akarsz? Mit művelsz?

JÓSKA: Odakötöm kendet ehhez a rokkához. (*Körbetekeri a kötéllel.*)

SOSEREST: Jaj, jaj, jaj, segítség!

JÓSKA: Tartsa kend a száját! Késő kiabálni. Tetszett volna inkább a szavának állni. *(Megkötözi Soserestet, a rácsos szekrényhez lép, kinyitja. A szekrényből nagy fényesség árad. Karjára veszi a ruhát, kezébe fogja a kardot.)* Szép királyfi-ruha, s te bűvös csodakard! Itt vagytok hát, nálam. Most megyek a várba s a karddal kivágom a túskebokrokából, felébresztem végre édes, szép szerelmem. *(Kirántja a kardot és elszalad.)*

SOSEREST *(megkötözötten nyöszörög)*: Segítség! Segítség!

BAGOLY *(tápázkodik a földön, majd fölugrik, Soseresthez siet és csőrével, karmával csapkodja a fonalat)*.

SOSEREST: Úgy, úgy! Vágjad, húzzad! *(Rázza magát, a kötélt lazul.)* Siess édes baglyom, kapd el a kötelet, húzzad a kötelet!

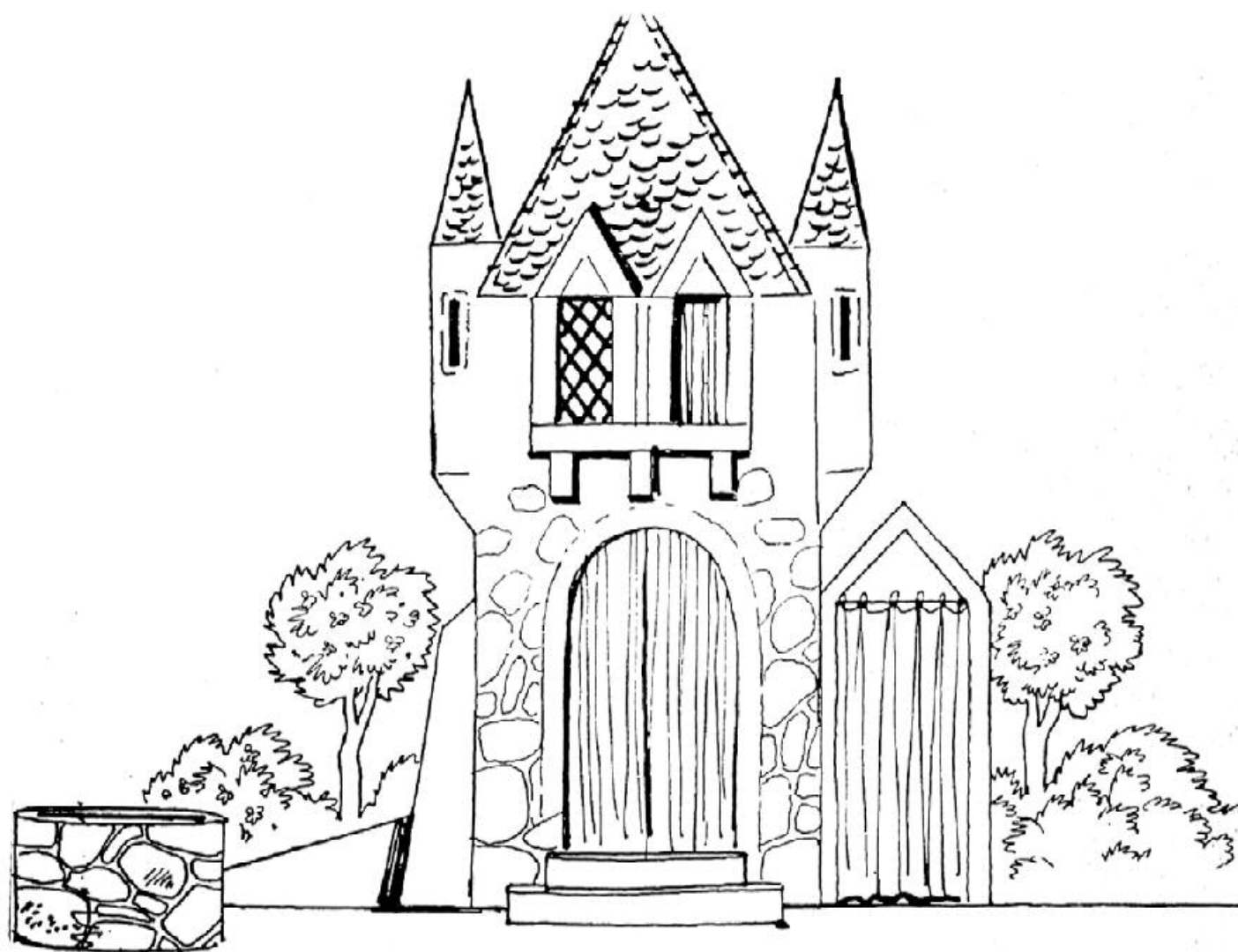
BAGOLY *(húzza a kötelet, az letekerőzik.)*

SOSEREST *(megrázza magát, s kötelét széttépve kibújik. Megsimogatja a baglyot)*: Jól van, hű cselédem.

BAGOLY *(bubogva a helyére ugrik, Soserest a szoba közepére perdül. Zene)*.

SOSEREST *(varázsló mozdulatokat végez)*: Most korbácsot kapok mind a két kezembe. *(Korbácsokat ragad.)* Kapok papipámra, bagoly cselédemre. Elátkozott várhoz odaérek délre. Dörögjön az ég is. *(Mennydörgés, csattogás.)* Utolérem mégis. Utánad száguldok, te ármányos Jóska. Állok az utadba. Sohasem ébred fel alvó Csipkerózsza. *(A bagoly hátán kiszáguld.)*

Függöny

III. FELVONÁS

Szín mint az első felvonásban: a várpalota kertje. Az udvar népe ugyanabban a helyzetben, ahogy az első felvonásban álomba hanyatlott, alszik a háttérben. Az előtér két oldalán – teret engedve a játéknak –, mintha vadrózsa bozót nőtte volna be a várat,* a ledöntött fák és bokrok ugyanúgy hevernek, mint az első felvonásban. Rózsika kérői, különböző színes országok királyai és hercegei, nevüknek megfelelő színű királyi ruhában. Mikor a függöny felmegy, Hupikék herceg és Sárga szultán összefogózva tántorognak be a színre, a bozót díszlete mögül.

Megoldását lásd a technikai leírásban.

HUPIKÉK HERCEG: Merő képtelenség... Ha közelbe megyünk, álomba borulunk. Kerülni próbálunk, vad tuskébe hágunk.

SÁRGA SZULTÁN (*egy óriási túske van a bóna alatt, mintha a bátába lenne fúródva*): Jaj, jaj kedves herceg! Miért is próbáltam közelébe jutni! Egy szultán sem képes tuskékkal csatázni. Hátamba fúródott, jaj nekem, jaj nekem! (*Lebanyatlik a feje, eldől.*)

HUPIKÉK HERCEG (*sopánkodva szaladgál*): Meghal! Szörnyűség! Szegény Sárga szultán... De miért sajnálom? Még én is megjárom. Hupikék országot többé sosem látom. Álomkór kerülget. (*Leroskad a kút mellé, a szemét az ujjaival támasztja.*)

(*Kis szünet után csilingelő zene hallatszik a háttérből. Kis fekete apród, nagy struccollas legyezővel sietve behátrál, egyre legyezgeti a nyomában lépegető, rojtos-bojtos ruhába öltözött, kövér Fekete királyt.*)

FEKETE APRÓD: Fekete országnak hatalmas királya, íme megérkeztünk.

FEKETE KIRÁLY (*libeg, homlokát törölgeti*): Hű, de kimerültünk!

FEKETE APRÓD: Nem csoda, királyom! A száz évig alvó, híres királylányért messziről érkeztünk.

FEKETE KIRÁLY: Bizony, kis apródom, a világ végéről.

SÁRGA SZULTÁN (*felemeli alélt fejét*): Kár volt fáradni.

HUPIKÉK HERCEG: Jobb lesz eltűnni.

FEKETE KIRÁLY: Kihez van szerencsém?

SÁRGA SZULTÁN: Sárga szultán voltam. Csipkerózsikáért,

elvarázsolt lányért szerencsét próbáltam. Hej, de pórul jártam! (*Feje lehanyatlik.*)

HUPIKÉK HERCEG: Pedig az a híre, hogy egy király fogja őt felébreszteni. Király voltam én is, Hupikék országnak büszke fejedelme.

FEKETE KIRÁLY: Voltál? Póruljártál? Én nem *voltam* király, király vagyok most is. Erős és hatalmas. Hogyha egyet intek, a bozót szétnyílik, út szabaddá válik Csipkerózsikához. (*Int.*) Nosza ledült rózsák, mind álljatok talpra! (*A rózsák meg se moccanak. Fekete király csodálkozva.*) Mi az? Egy se moccan? Hogyan? Nem is értem. Ebben az országban nem tisztelnek engem? (*Sértődötten.*) Távozzunk, cselédem. (*Gőgösen el akar menni, de két szolga jön vele szemben sietve és feltartóztatják. A szolgák gyaloghintóban hozzák a Pepita császárt.*)

SZOLGÁK: Félre innen, félre. Dicső úr érkezik. Maga a hatalmas, nagy Pepita császár.

SÁRGA SZULTÁN: Majd ő is póruljár.

PEPITA CSÁSZÁR (*beérkezik, kiugrik a hintóból*): Én vagyok, én vagyok nagy Pepita császár. Ott a palotában a kis királyleány egyedül énrám vár. Induljunk hát érte.

FEKETE KIRÁLY: Pardon! Miért önre? Talán épp reám vár?

PEPITA CSÁSZÁR: Tiszteltreméltó fekete barátom, készséggel belátom, ön érkezett előbb. Én várok soromra. Induljon, próbálja.

HUPIKÉK HERCEG: Vigyázzon!

SÁRGA SZULTÁN: Megbánja!

FEKETE KIRÁLY (*indulni akar, de mikor Sárga szultán rá szól, ijedten megbátrál*): Izé... én rácrek... Parancsoljon kedves császár öfelsége.

PEPITA CSÁSZÁR: Tiszteletreméltó fekete barátom, ön egy kissé gyáva. Idenézzen, uram! Ezt egy büszke császár ilyenképpen csinálja. *(Nagy buzgalommal elindul, nekimegy a bozót oldalának, nyomban hasraesik, hasraesve jajgat.)* Ajajajaj! Tüske ment a hátamba!

HUPIKÉK HERCEG: Ugye, mondtam, megjárja!

FEKETE KIRÁLY: Jobb lesz eliszkolni. *(Eloldalog a kis apródjával együtt, aki legyezi közben.)*

PEPITA CSÁSZÁR *(a földön vergődve)*: Jaj, ki szabadít meg? Jaj, ki szabadít meg?

SZOLGÁK: Én bizony, tudom, nem! *(Elszaladnak.)*

PEPITA CSÁSZÁR: Jaj, ki szabadít meg?

PIROS HERCEG *(kardcsörtetve beszáguld)*: Én vagyok, én vagyok büszke Piros herceg. El van határozva, enyém lesz Rózsika és fele országa.

SÁRGA SZULTÁN: Mondta ezt már más is.

HUPIKÉK HERCEG: És más is megjárta.

PIROS HERCEG: Megjárta? Sajnálom. Hogyha ilyen nehéz, én meg se próbálom. Magamat ajánlom. *(El.)*

PEPITA CSÁSZÁR: Jajajaj a hátam! Hátamban tüskével, elkullogok én is... *(Elvonszolja magát.)*
(Pillanatnyi szünet.)

HUPIKÉK HERCEG: Nem tud behatolni senki emberfia, semmilyen erővel. Azt mondják, valami átok ül a váron. Azt kéne kivárni.

SÁRGA SZULTÁN: Addig mi meghalunk a hiábavaló nagy vágyakozásban.

HUPIKÉK HERCEG *(feltápáskodik)*: Várjon csak, nézze csak, megint jön valaki.

SÁRGA SZULTÁN (*feltápáskodik, kikukkant*): Ejha, de daliás, csodaszép királyfi!

HUPIKÉK HERCEG: Ki lehet? Mit akar? Kezében éles kard.

SÁRGA SZULTÁN: Pszt. Legyünk most csendben. Húzódjunk csak félre. (*Félrebúzódnak. Zene.*)

JÓSKA (*csöndesen, boldogan jön, királyfi-rubában, kivont karddal, a szín elején megáll, felsóbajt*): Hogy ezt is megérttem! Hogy itt vagyok végre, szívem szép szerelme!

(*Emeli a kardot, jobbra subint egyet, a jobboldali bozótot ábrázoló díszlet eltűnik – balra subint, a baloldali díszlet ugyanolyan módon eltűnik. Az indák leomlanak.* Jóska szembefordul a várral, indulni akar befelé.*)

SÁRGA SZULTÁN, HUPIKÉK HERCEG (*előrohannak. Jóska elébe állnak és rákiáltanak*): De nem oda Buda! Oda bizony nem mégy!

HUPIKÉK HERCEG: A mi feleségünk lesz Csipkerózsika!

JÓSKA: Elhallgass, Hupikék! Kotródj innét Sárga!

HUPIKÉK HERCEG: Hünye fékomadta! Hogy mer így beszélni?

SÁRGA SZULTÁN: Döntse el a kardunk, kié lesz Rózsika.

(*Kardot rántanak, egyik jobb – másik balfelől vágja Jóskát. Jóska kétfele badakozik. Hupikéknek kiüti a kardot a kezéből.*)

HUPIKÉK HERCEG: Ó, pardon, grácia! Nem vágja le fejem?

JÓSKA: Ha eltűnsz azonnal, élted megmaradhat.

HUPIKÉK HERCEG: Köszönöm, fenséged, köszönöm, fenséged.

JÓSKA (*szembefordul Sárga szultánnal*): Most rajtad a sor.

* Megoldását lásd a technikai részletrajzon.

SÁRGA SZULTÁN: Izé... hogy is mondjam, egyedül nehéz lesz. Nem bírok el véled.

JÓSKA: Ezennel lemondasz?

SÁRGA SZULTÁN: Ezennel lemondok. Csendben elkotródok.
(Lebajtja a fejét és elsomfordál.)

JÓSKA: S én indulok végre. (Az alvó figurák között zeneszórá Rózsikáig megy, aki a többinél egy kicsit magasabban fekszik. Megáll előtte.)

Az Idő homokja immáron lepergett.
Csipkerózsikáról az átok letellett.

(Kardját visszadugja, Rózsika fölébe hajlik.)

SOSEREST (fölbukkan birtelen a bagoly hátán, karját kitarja, az orsóval Jóska felé bök és varázskört kerít köréje): Meg ne moccanj, nincs tovább!

JÓSKA: Ördögadta! Utolért! Épp most, az utolsó percben. Engedjen hát, álljon félre.

SOSEREST (leugrik): Nem engedlek! (Orsójával kört rajzol.)
M megbüvöllek, hogy ne érhes Rózsikához.

JÓSKA (megdermed): Jaj, hát engem is elátkoz? Lám a lábam gyökeret vert, már mozdulni sem tudok.

SOSEREST (nevet): Én ezen csak kacagok.

JÓSKA (ravaszkodva): Rosszul teszi, öreganyám... ha engedne, istenúgyse meghálánám.

SOSEREST: Mit beszélsz te?

JÓSKA: Lakodalmamra meghívnam.

SOSEREST: Te engemet? Hát ki vagy te?

JÓSKA: Én lennék Rózsika férje, ha felkeltném, felébresztném. Akkor azt a régi sértést, ami egyszer érte kendet... jóvátenném.

SOSEREST: Hát meghívnál csakugyan?

JÓSKA: Meg én, s nagyon megbecsülném. Asztalunkhoz a főhelyre éppen kelmedet ültetném.

SOSEREST (*ingadozik, szíve lágyul, de még gyanakszik*): Hát ez szép... de arra felelj, a váramban mit műveltél, a rokkához mért kötöztél?

JÓSKA: Rosszat kendnek sosem mondtam... Szép nótára tanítottam. Csak hogy a kardot nem adta, szavát nem állta, azért tettem, amit tettem. Tudom: öreganyám háta meghajlott a sok munkába. Én a munkát becsülöm. Kertészlegény vagyok én is, csupán a ruhám királyi.

SOSEREST: Ej, de a szívemhez szóltál... No, nem bánom. (*Pörög az orsójával.*) Lábad félig feloldozom. Lépj közelebb, ha mersz.

JÓSKA (*egy lépést tesz Soserest felé*): Merek én, miért ne? Jó öreganyó kend, csak kérges a szíve. Az öregségtől van...

SOSEREST: Hej, az az öregség, de nagy keserűség!

JÓSKA: Kedves öreganyám, ebben a kulacsban varázsvizet viszek. Ha tartaná fejét, csöppentenék rája, hadd fiatalodjék.

SOSEREST: Hisz én becsaptalak! Kergetlek,átkozlak! S te mégis megtennéd? Adnál a vizedből, bátor Árva Jóska?

JÓSKA: Ha fiatal volna, vígabban dolgozna, szíve is jobb volna. (*Veszi a kulacsot.*)

Csorranj rá varázsvíz, s bűvös hatásodra
Változzék Soserest szép tündéresszonyra!

(*Ráönt a vízből.*)

SOSEREST (*eltakarja kezével arcát, kendőjét a szemébe húzza, háttal fordul, mélyen lehajlik, és – az öreganyó álarcot le-*

dobva – kendője alól szép tündérbaját bűz elő, majd visszafordul, szép fiatal arccal.)

JÓSKA: Jaj, de szép asszonyság! Szép és jó is, ugyebár? No, szóljon hát végre, bemehetek-e már?

SOSEREST *(kiegyenesedik, szép haját lengeti, fennköltén mondja)*: Menj, te győztél, fiam, jó szíved legyőzött!

JÓSKA: Megyek, tündéraszony, s nem leszek adósa.

SOSEREST *(Jóska vállára teszi a kezét, megállítja, egy királyi koronát nyújt neki)*: Ihol egy korona. Légy igazi király. Légy a bátorságnak, a hűséges szívnek legnagyobb királya! *(Felt teszi a koronát Jóska fejére.)*

(Halk barangszó, Jóska fején koronával megfordul, pár lépést tesz, majd ismét Rózsika felé indul, Soserest biztatóan int neki és eltűnik.)

JÓSKA *(ábitatosan nézi Rózsikát, majd lebahlik és könnyedén megcsókolja a homlokát, felegyenesedik és kitárt karral várakozik.)*

RÓZSIKA *(szeme kinyílik, a zene hangjaira lassan felül, feláll, karja kitarul, Jóskára néz)*: Hát ezt is megérttem! Új életre keltem! Felébresztett csókod, lelkem vőlegényem. *(Jóska nyakába borul, összeölelkezve állnak.)*

PIPÓC *(beszalad, az alvó királyhoz fut, gyömöszöli a hasát)*: Ébredjen fel felséged, nap süt a hasára!

KIRÁLY *(ásít, tápázkodik)*: Felébredek végre?

PIPÓC *(a királynéhez szalad, csiklandozza, tükröt tart elébe)*: Komámasszony keljen, nézzen a tükörbe! Öregebb száz évvel.

KIRÁLYNÉ *(sikoltva ébred)*: Ejnye, ki mond ilyet? Én megöregedtem?

PIPÓC: Hahaha! hahaha!

KIRÁLYNÉ: Ejnye, rossz bolondja! Felébredtem végre?

KIRÁLY: Végre, valahára.

PIPÓC (*odafut és elfordítja az ölelkező királyi párt*): Nem kell odanézni a fiatal párra. Csak hadd örvendezzék Rózsika meg párja, az a szép királyfi.

KIRÁLYNÉ: Á, milyen királyfi?

RÓZSIKA: Ő szabadított meg.

PIPÓC: Ő a bátorságnak és a vitézségnek legnagyobb királya. Övé lesz felségednek egész leánya és fele királysága.

KIRÁLY: No persze, no persze. Nosza kedves vejem, jöjjél a keblemre.

KIRÁLYNÉ: Dehogy az övére, előbb az enyémmre. (*Összevissza ölelik Jóskát.*)

PIPÓC (*izgatottan*): De enni is kéne! De enni is kéne! Érre a nagy napra koplalok száz éve. (*Felkapja az elejtett nyársra bűzött libát, beleharap.*)

JÓSKA (*nevetve*): Csak egy éve, bolond.

PIPÓC: Hej, de az az egy év, felért bizony százszal! Ezt a kövér libát sütni kéne tovább. (*Kitekint.*) Ni csak! Felgyúlt a tűz! Hát ez is felébredt?

KAVARI (*felpattan, dörzsöli a szemét*): Pirulj liba, pirulj! (*Pipóc kezéből kikapja a libát.*)

HADARI (*szintén felugrik, elkapja Kavaritól a libát.*)

KAVARI: Hát te meg mit csinálsz? Félbenmaradt pofont, no, hadd fejezzem be. (*Pofoncserdíti Hadarit.*)

HADARI (*fogja a képét, bög*): Igenis, főszakács, kisült már a kalács, hozom már, hozom már. (*Sürög-forog, kiroban.*)

KIRÁLY: Udvari bolondom, nosza hát terítettess gyorsan lakomára.

PIPÓC (*hadonászik, meglegyinti a hoptimestert, a dobost, Szőke*

*herceget, Barna királyfit, az egész udvart, azok rendre föl-
ébrednek és mind fölpattannak): Ébredni, mozogni! Ki nem
hivatalos a nagy lakomára, annak legokosabb gyorsan elkot-
ródni. (Hessegeti az embereket, s azok sorban elbúzódnak.)*

BARNA KIRÁLYFI *(talpra ugrik, megbajlik):* Sajnálom, hogy
nem én lettem leányotok párja. *(Elmegy.)*

PIPÓC: Alászolgája, alászolgája! *(Hessegeti kifelé a vendé-
geket.)*

SZŐKE HERCEG *(amint elmegy):* A viszontlátásra!

PIPÓC *(középre szalád):* No, ne álmélkodjunk, eleget koplal-
tunk. Nem ettünk száz évig, most együnk kétszázig!

KIRÁLY *(tapsol, két inas, terített asztallal, hat arany tányér-
ral beszalad, az asztalt leteszi.)*

KIRÁLY *(karonfogja Jóska):* Parancsoljál, fiam.

KIRÁLYNÉ *(karonfogja Rózsikát):* Gyere csak, leányom.

PIPÓC *(le akar ülni):* Természetesen én ülök a főhelyre.

KIRÁLY *(amint hívja Jóska, közelebb húzza a széket, ezzel
azt kiveszi Pipóc alól):* Jöjj hát, Jóska fiam, az én oldalamba.
(Pipóc le akar ülni, a fenekére esik.)

PIPÓC: A teremburáját, megütötte Pipóc a hátsó fertályát!
(Talpra ugrik.)

KIRÁLYNÉ: Hatra terítették, ki ül a középre?

(Király, Királyné, Rózsika, Jóska leülnek.)

JÓSKA: Mi már megbeszéltük, mi most azt szeretnénk, hogy
az életünkbe ezután a jóság s az örök szorgalom kerüljön
főhelyre.

HOPMESTER *(gyorsan bejön, hármat koppint):* Jelentem kirá-
lyom, vendégek érkeztek. Az első: Mindigjó.

MINDIGJÓ *(belép.)*

HOPMESTER *(jelenti):* Második: Mindigszép.

MINDIGSZÉP *(belép.)*

HOPMESTER: És Soserest tündér!

SOSEREST *(belép. Mindnyájan feszülten felállnak.)*

RÓZSIKA *(elébesiet):* Szép Soserest tündér, jó szorgalmatosság!

Parancsoljon közénk, ide a főhelyre.

SOSEREST: Köszönöm, leányom, hogy így megbecsültél. Neked is köszönöm Árva Jóska király, hogy szavadnak álltál.

MINDIGSZÉP: Sorsotok betelt már.

MINDIGJÓ: Elköltözünk innen nagy Meseországba.

MINDIGSZÉP: Ég áldjon, Rózsika, ezt adom emlékebe. *(Aranyhaját ad át.)* Fond a hajad közé s maradj szép örökre. *(Elmegy.)*

MINDIGJÓ *(egy piros szívet nyújt át):* Fogadd ajándékom, s légy mindig jószívű.

RÓZSIKA: Aranyhaj?

JÓSKA: Piros szív! Eltesszük emlékebe.

(Mindigjó, Mindigszép elmennek.)

SOSEREST *(előlép és nyújtja az orsót):* S ezt... elfogadod-e?

PIPÓC: Jaj, Isten őrizzen, tegyük hamar félre! *(Elkapná az orsót, de Rózsika a kezére üt és visszaveszi azt tőle. Az orsót a szívéhez szorítja.)*

RÓZSIKA: Köszönöm. Köszönöm. Nem szúr már meg engem, mert most megtanulom rendesen forgatni. *(Fogja az orsót, forgatni próbálja.)*

KIRÁLYNÉ *(meghajlik Soserest előtt):* Kedves jó Soserest, itt a teritéked, itt az aranytányér.

KIRÁLY: Tessék, kérem, tessék itt helyet foglalni.

SOSEREST: Köszönöm. *(A főhelyre megy, leül.)*

(Mind mélyen meghajlanak, amíg Soserest helyet foglal, majd Rózsika leül szemben Soseresttel.)

RÓZSIKA: Nézzék csak az orsót! (*Ügyesen pörgeti az orsót.*)

KIRÁLY: Hogy pörög, hogy forog!

KIRÁLYNÉ: Szép fonalat pörget.

RÓZSIKA (*fömláll, zenére mondja*):

Pörgetem, pörgetem,
Föhelyre ültetem
A szorgalmasságot.
Megtanítom fonni
Az egész országot.
Nosza lányok, jertek!

(*Az első felvonás indulójára, „Ünnep van, ünnep van, nagy ünnep van máma” dallamára bevonulnak az összes szereplők, először: a parasztnép színes népviseletben, utána a konyhai személyzet, majd az udvari nép. Körülveszik a királyi családot, Pipóc előttük áll és harsányan kiált.*)

PIPÓC: Kiáltsuk egyszerre, éljen Csipkerózsika, kis Csipkerózsika!

MIND: Éljen! Éljen! Éljen!

PIPÓC: És most készülődjünk lakodalmi táncra. Én járom legelől. (*Egyedül, bolondosan táncolni kezd. Zene palotást játszik. Jóska felkéri Rózsikát, király a királynét, majd az udvari nép férfitagjai a nőket, a táncot a nép félkarajban állva nézi. Majd a zene lakodalmi csárdásra zendít, s ezt mindenki járja, egyre gyorsabb ütemben, színes kavargással.*)

Függöny

A „CSIPKERÓZSIKA” RENDEZŐJÉHEZ

Ezt a darabot írója is, a mostani kiadó is gyermekeknek szánta. De nem csupán gyermek-nézőseregnek, hanem nagyobb gyermek-színjátékosoknak is alkalmas a mesejáték. Nincs olyan iskola manapság az országban, amelyik évente legalább egy színielőadást ne tartana, csupa gyermek-szereplővel. Darab azonban kevés akad, főleg olyan, amelyik falun is, városban is megfelel s amelyet általános iskolások is gyönyörűséggel játszhatnak. A *Csipkerózsika* alkalmas általános iskolai előadásra való bemutatásra.

Módszeres eljárásunk valamely színmű rendezésekor a következő legyen.

Olvassuk el a színjátékot a számbajöhető szereplőkkel együtt, lehetőleg egyetlen alkalommal. Beszéljük és *vitassuk meg* a szereplőkkel a darab lényegét, mondanivalóját. Mikor már mindenki, az egész kollektívában él a darab, amikor már közös, azonos élményük van róla, csak akkor *osszuk ki a szerepeket*. Ne kövessük azt a módszert, hogy mindjárt külön-külön legépeelve kiosztjuk a szerepeket, megtanítatjuk, s csak akkor kezdünk próbálni, ha már mindenki elvben „kívülről” tudja a szerepét. Ilyen esetben hamis elképzelés rögzítődik a szereplőkben, rosszul tanulják meg a szerepet s a hangsúlyon már lehetetlen változtatni; kiben-kiben más elképzelés alakul ki a színről, jele-

netről, nem látja összefüggésében a dolgokat, nincs tisztában a mondanivalóval, és így tovább.

Nem árt, ha a fontosabb szerepeket *kettős szereposztásban* adjuk ki. Úgyis lesz a darabból legalább két előadás, így tehát mindketten szerepelhetnek, ha beválnak. De éppen ez az, hogy nem mindig válik be a főszereplő.

Miután kiosztottuk a szerepeket, vegyük át még egyszer, apránként, *részleteiben olvasva* az egész darabot; de most már minden szerepet saját alakítója olvasson. A legnagyobb gondal tanítsuk meg a helyes és kellő hangsúlyt, *elemezzük* a szereplővel szerepét. Érjük el, hogy olvasva is tökéletesen alakítson.

Ezután következhet a voltaképpeni „*próba*”. Ha tanteremben próbálunk, jelöljük mindig a színpadot: két székekkel a bejáratot, stb. és soha ne változtassunk a jelképes elképzelésen. A próbára már folyékonyan kell tudnia mindenkinek a maga szerepét, de azért legyen mindig sűgő is – mindig ugyanaz, aki majd az előadáson sűg, de semmi esetre sem a tanár! – mert az előadás nem leckefelmondás és nem szabad, hogy a szereplőt alakításában az a félelem tartsa vissza, hátha belesül szerepébe. Ilyenkor hadarnának, izgulnának, nem játszanának. A próbákon pontosan és részletekbe menően *tisztázzuk a mozgást* is. Ki, mikor, miért, merre mozog? Mozgás közben mikor, mit mond? Minden mozgás logikus, a szerepből következő mozgás legyen. Szokják meg a színjátósok a tagolt, világos, elég hangos beszédet. Ne harsogjanak: *tagoltan beszéljenek*. Mikrofonra lehetőleg ne számítsunk, ez zavarja a gyermekeket.

Nem szükséges bonyolult *díszleteket* kifundálni. Soha nem a díszleten van a hangsúly, soha nem a látványosságon! Jól elhelyezett, jól mozgatott, egyszerű függönyökkel és díszletjelzésekkel igen sokat ki tudunk fejezni.

Az *előadás* alatt a legnagyobb rend uralkodjék a színpadnak a közönség által nem látott részén. Ne tartózkodjék ott senki más, csak a szereplők! Se fontoskodó fullajtárok a gyermekek közül, se a szülők. Jelöljük ki előre a szereplők viszonylag nyugodt helyét, ahol *ülhetnek* a maguk székén s ahonnan jelenésükre bemehetnek. Ne ácsorogjanak izgatottan a színfalak mögött, hogy aztán az izgatottságtól félholtan kelljen betántorogniok a színpadra. A rendező-tanár mindig, végig *ugyanazon a helyen* tartózkodjék, hogy a szereplők odapillantva, bátorítást vagy tanácsot kaphassanak, s meglegyen az a nyugodt érzésük, hogy tanáruk velük van. Az a jó előadás, amelynek során az éppen színen nem szereplő gyermekek is, a maguk helyén ülve, élnek, figyelik, *átélik* az egész drámát.

Készítsük elő a gyermekeket arra, hogy az előadás nem egyoldalú: *velünk játszik a közönség* is. Előfordulhat, hogy máskor nevetnek, másképp reagálnak, mint várnánk.

Felvonás végén lehetőleg ne jöjjenek ki egyenként a szereplők a függöny elé, hanem valahányszor fölmege a függöny, a szereplők egyszerre hajoljanak meg.

A színjátszók számára ne érjen véget a dráma élménye az előadással. Legalább egyszer hívjuk még össze a csoportot, beszéljük meg az előadást, az egyes alakításokat, a közönséget, dicsérjük meg a szereplőket. A gyermekek ezt joggal elvárják tőlünk.

*

A *Csipkerózsika* színpadi próbáinál először is a darab *mondanivalóját* kell tisztáznunk. Ez pedig: az igaz szeretet minden akadályt le tud győzni. Csipkerózsikának azért kell bűnhődnie – szüleivel együtt –, mert szülei igazságtalanul megbántottak

egy tündért. De ez a bűnhődés tulajdonképpen nem tragikus: hiszen a száz évig alvás, ha utána ott folytathatja valaki az életét, ahol abbahagyta, nem végzetes dolog. A büntetés súlyát inkább az ébrenlevők érzik, például Árva Jóska, aki aztán meg is törí a varázst.

Mivel törí meg a varázst Árva Jóska? Először furfanggal s erőszakkal próbálkozik; végeredményben nem ér célhoz. Vajon miért nem? Azért, mert *nem* a büntető tündér sértődöttségét akarja kiengesztelni, tehát nem az *okot* akarja megszüntetni, hanem annak csak egyik-másik *következményét*. Ugyanezt a hibát követte el a Király is, mikor Soserest megkövetése helyett az orsókat próbálta megsemmisíteni. Amikor azonban Árva Jóska odalép Soserest elé és engesztelgeti, tehát jószívvel szól hozzá, megtörí a varázs; megszűnik az erőszak, mely erőszakot szül és érvényesül az a mesetörvény, amit a magyar népmesék vasorrú bábái így fejeznek ki: „Szerencséd, hogy öreganyádnak szólítottál”. Soserest visszafiatalodik testvérei, Mindigszép és Mindigjó mellé, olyan lesz, mint amilyen akkor volt, midőn őt igazságtalanul megbántották és a gonoszság, rosszakarát magvát ezzel lelkébe hintették. A mese tehát olyan alapvető lélektani igazságokat fejez ki, melyek egyszerűen áttekinthető következetességükkel a gyermekek számára nehézség nélkül hozzáférhetők. Ezért e mesejátékon belül következetesen érvényesülnek a játék saját belső törvényei és a csodás jelenetek sem légbőlkapott látványos szenzációk.

Ezt tartsuk szem előtt a darab rendezésekor és már a közös olvasáskor is minduntalan mutassunk rá egyrészt erre az *alapgazságra*, másrészt pedig az ebből következő bonyodalmakra. Ez határozza meg a *jellemeket* is.

Itt van mindjárt *Soserest*, a legfontosabb szereplő, hiszen ő

intézi a többiek sorsát. Leglényegesebb tulajdonságát azzal a negatívummal fejezhetnénk ki, hogy *nem boszorkány*. Ne csináljunk belőle gonosz szipirtyót. Afféle női sértődöttség szólal meg benne minduntalan. Ebből következik, hogy alakja kicsit derűre csábító – amint ahogy e mesejáték csaknem valamennyi alakja derűs figura, és ezért az egész darabot is játékos, kedves, megnyugtató *derű* kell, hogy elárassza az előadáson. Ne csináljunk nagy, félelmes hókusz-pókuszt a darabban és a darab körül.

Arva Jóska keménykötésű, öntudatos, afféle góbé-tulajdonságokkal felruházott kis legény; helyén van a szíve és egy pillanattig sem gondol komolyan arra, hogy nem sikerül kiszabadítania szerelmét. Arra kell vigyáznunk, hogy ne csupán a darab végén, királyfi ruhában legyen „királyfi módon” méltó Csipkerózsikához, hanem a díszes öltözet nélkül is megnyerő legyen.

Csipkerózsika, éppen azért, mert alig van színen, az első felvonásban kell, hogy bemutatkozzék jótulajdonságaival s mindjárt el kell hitetnie a közönséggel, hogy örökre, őszintén megszerette Arva Jóskát. Ez bizony nehéz feladat. Ezért a Csipkerózsika–Arva Jóska kettőst kell talán legelmélyültebben kidolgoznunk. Hosszan, aprólékosan gyakoroljuk ezt a jelenetet, dolgozzunk ki minden mozdulatot s figyeljünk a másik, nem beszélő fél némajátékára.

Jóska még csak nem is éreztetheti, hogy régebben ismeri Csipkerózsikát, hiszen a szemünk láttára szeret bele. Viszont éppen ezért nagyon fontos kihangsúlyozni, hogy Jóska nem tudja, kivel van dolga: a *lány* tetszik meg neki, nem a királykisasszony.

Jóska kellő jellemzésére mindjárt az általa énekelt dalocska harmadik sora nyújt módot: „Szeretöm nincsen...” – tehát tudatában ott van a párválasztás gondolata. Biztatja is magát,

kifejezi, hogy valóban keresi a nekivaló leányt: „De majd ad az Isten”.

Csipkerózsika viszont önfeledten, játékosan dalol, a színpalak mögött. A dalra Jóskának nagyon fel kell figyelnie, némajátékkal ki kell fejeznie, hogy most reméli vágya teljesülését; tetszik neki a dal. Csipkerózsika dalának Jóska kifejezően, tisztán, erőteljesen előadott dala *után* sejtelmesen, hívogatólag kell megszólalnia. Mire ilyen előkészítés után a labda berepül, Jóska már majdnem döntött is magában. Ez a beröppenő labda már szinte incselkedés.

Jóska akkor pillantja meg a labda után belibbent leányt, amikor kiemelte a bokorból és megfordult. Meg kell hogy lepődjék a lány jelenlétén és ki kell fejeznie, hogy Csipkerózsika nagyon tetszik neki. Csak ezután indul Csipkerózsika felé, aki nem látja őt. Hosszan, legényesen, talán kicsit huncutul is lépegessettenkedjék a leány mögött; egész útja Csipkerózsikáig már ki kell hogy fejezze tetszését és azt az elhatározását, hogy a leányt megszerzi feleségül.

Rózsika őszintén meglepődik a legény vakmerőségén, de éreztetnie kell, hogy ettől függetlenül igen tetszik neki; már csak azért is, mert lányos ösztönével megérezte, hogy ő most nem mint gazdag királykisasszony, hanem mint *szép leány* tetszik s ez fölöttébb hízelgő rá nézve.

Jóska letérdelése és bocsánatkérése Csipkerózsika előtt ne legyen a szolgállegény megalázkodása; inkább sajnálkozás, hogy íme: a szép kalandnak vége. E szavai tehát „Mi szolgálunk, az a sorsunk, királyféle nem adósunk” – nem alázatos, inkább dacos, büszke szavak; szemrehányás is rejlik bennük a lány felé: lám, ha az volnál, akinek néztelek, most milyen boldoggá tehetnélek. Rózsika az ezután következő mondattal a benne ébredő

gyanúra keres feleletet – észrevehette volna a koronájáról – mire viszont Jóska legény lelkesedéssel feleli: „Én csak a szép szemedet néztem.”

A következő mondatot már egészen más hangsúllyal, kicsit leverten, csalódottan mondja, tehát nemhogy hízelegne neki a fölfedezés, inkább elkescríti: „Most már tudom, te vagy itten a királylány.”

Nem folytatjuk tovább az elemzést: ennyiből is láthatjuk a jelenet fontosságát és azt, miképpen kell aprólékosan, szinte szótagról szótagra és mozdulatról mozdulatra felépítenünk. Valamennyi fontosabb jelenetnél *basonlóképpen kell elemeznünk a „szituációt”*. Sikerral alkalmazhatjuk a munka közben a gyermekekkel a következő próba-módszert: miután megértették a jelenet lényegét, nem kívülről mondott szöveggel próbálnak, hanem mozgással, arc- és némajátékkal, s közben *saját szavaikkal mondják*, most mit, miért csinálnak.

Ejtsünk pár szót még néhány szereplőről:

Pipóc, udvari bolond a darab tréfamestere. Tréfái nem nevezhetők szellemesnek, nem is jó bemondások, de a gyermekek így is nevetni fognak, amikor a bolondos figura „fejét törí”, vagy a földre huppan. Engedjük szabadjára azt a gyermeket, aki ezt a szerepet alakítja: saját fantáziájából sok mókás mozdulattal fogja kiegészíteni szerepét.

Vessünk egy pillantást a két *állatszereplőre* is. Ezek segítenek feloldani azt a feszültséget, ami az előző felvonásban a nézőseregben keletkezett; csak a mának élő, kedves, vidám állatok s *Pipóc*, mint lelki rokonuk, társaságukban talál igazán magára. *Ugri* és *Mókuci* bármennyire fontoskodnak is, úgyis tudják, hogy incselkedésük nem járhat sikerrel; ők lepődnek meg legjobban, amikor Árva Jóskának sikerül a Tavaszt előcsalogatni.

A *jelmezekkel* ne legyen sok gondunk. Vagy sikerül kölcsönözni ezeket, vagy nem: s ha nem, az se baj, mert viszonylag rendkívül csekély befektetéssel régi ruhákból és *krepp-papírból* kitűnő kosztümöket készíthetünk; az ilyen jelmezek két-három előadást is kibírnak. Ha ennél több az igényünk: a szülői munkaközösség és a rajztanár segítségével viszonylag kevés munkával *otthon feltalálható anyagokból*, ruhákból fantáziadús, színes, szép kosztümöket produkálhatunk. Ehhez a munkához kívánnak segítséget nyújtani a könyv elején található jelmeztervek.

De az is járható út, ha a kevésbé fontos szereplőkön a jelmez néhány melegítőruha fölé öltött *jelzés* csúpán. Ilyen esetben azonban éreztetnünk kell, hogy nem szegőnyes ötlettelenségről van szó, hanem *tudatosan alkalmaztunk jelzéseket*, s akkor nem lesz semmi baj. *A játéknak* kell jól mennie.

A *díszlet* még kevesebb problémát okozzon. Ha nem tudjuk megvalósítani a díszletrajzokon ábrázolt elképzelést, érvük be azzal, hogy itt is *jelzésekkel* dolgozunk. Ez ma már különben is modern színházi gyakorlat. Tehát: körfüggöny, középen palotabejárat; elől néhány zöld növény, jelezve az udvart. A malomképben a malom fontos kellék, ezt azonban kemény papírból vagy néhány ideiglenesen felhasznált lemezből könnyen összeállíthatjuk. Hogy ne legyen időpazarlás az átdíszletezés, azt is megcsinálhatjuk, hogy – ha elég mély a színpad – három rétegre osztjuk be, a díszletjelzéseket előre beállítjuk és változáskor csak egy *függönyt* húzunk fel, vagy engedünk le. (Például az első felvonás elől játszódik le, a másodikban egyszerűen szétmegy a középső függöny s ott áll az idő malma. Ebben az esetben azonban a palota díszlete csak jelzésekből állhat s a kapunak oldalt kell lennie.)

A *dalszövegek* zenei anyagát – András Béla szerzeményét – a Népművészeti Intézet az érdeklődőknek megküldi. (Budapest, I., Corvin tér 8. Drámai osztály.)

Még egy megjegyzés: Soserestet nem feltétlenül szükséges álarcban járatnunk átváltozásáig; elég, ha öregnek, keserű-arcúnak festjük néhány könnyen letörölhető vonással. „Ruha teszi az embert”: ha ruháitól megszabadul, például öreges göncét leveti, máris megfiatalodott. A hatás így is nagy lesz – de csak akkor (s ezt nem győzzük eléggé hangsúlyozni), ha a szereplő megtalálja az alak jellemének és pillanatnyi helyzetének megfelelő hangsúlyt és gesztusokat: tehát *szabad teret engedünk a gyermek ösztönös és élő játékos kedvének.*

Nemeskürty István

TECHNIKAI LEÍRÁS

JELMEZEK

Király: arannyal szegett bíborszínű palást (terítő is felhasználható) sárga övvel (krepp-papír), ujján és nyakán fehér prémme (vatta). Kóc-szakáll és papírkorona.

Királyné: bő, köpenyszerű lila ruha, fehér (krepp-papír) nyakdísszel. Ezüst (sztaniolpapírral bevont) gombok és függők. Keménypapír süvegre erősített szilvakék fátyol, papírkorona, gyöngynyakék.

Rózsika: piros, majd hófehér hosszú ruha, fehér túllszoknyával, rajta arany díszítések. Fehér csipkeblúz; a világoskék szalaggal átfont szőke hajon papírkorona. Fehér női szandál (szoknya takarja).

Árva Jóska I.: világosbarna foltos nadrág, fehér ing, vörös kötény, szalmakalap, pántos szandál.

Árva Jóska II.: piros vagy fekete zsinórozású székely harisnya, fehér ing, piros mellény, fekete kucsma és csizma.

Soserest: sötétzöld, lepelszerű köpeny, rávarrt fekete nyelvekkel. Fejre és nyakra simuló világoszöld (krepp-papír) kánzsa.

Mindigszép: hosszú, halványkék túllruha, csillogó flitterrel, szőke hajban ezüst csillag.

Mindigjó: rövid rózsaszín flitteres túllruha, fölötte vállhoz és csuklóhoz erősített rózsaszín vagy fehér fátyol. Máslis balettcipő, rózsaszín szalag.

Pipóc: felemás színű hagyományos bohócruha: piros (melegítő) ruhára erő-

sített sárga vászoncsíkok sárga rézcsengőkkel, vagy gombokkal; csörgős bohócsapka.

Kavari: egész testet körülfogó nagy fehér kötény, fehér cukrászsüveg, barna bőrpapucs.

Hadari: rövid nadrág elé kötött fehér kötény, lazán kötött csokornyakkendő, fehér harisnya és szandál.

Hopmester: bőszájú fehér ing, világoszöld mundér átvetett sárga szalaggal. Színes (melegítő) nadrág fölé erősített fityegők. Kócszakáll, zöld keménypapír-süveg fekete tollakkal.

Huszár: hagyományos piros huszáregyenruha kék mentével.

Dobos: fekete csákó tollal, kék ing, fehér rövidnadrág.

Szöke herceg: feszes fehér trikónadrág, térdnél barna csokor, fölött barna rövidnadrág; dohánybarna mente azonosszínű diszitéssel, sárga köpeny sötétbarna hajtókával (krepp-papír), ezüstkورونا.

Barna királyfi: vörössel bélelt barna köpeny, rövidnadrág, kilógó ingre rávarrt tarka címer. Fezszerű sapka.

Hupikék herceg: kék nadrág, kékcsikos fehér trikó fölött csuklónál szorosra fűzött bőujjú fehér ing, kék köpeny, süvegsapka. Térd alatt kék szalag.

Sárga szultán: diszített, rátétes ujjú zöld ing, bő sárga kaftán (átalakított köpeny vagy pongyola), keménypapírra erősített piros turbánsüveg, köréje csavart fehér anyag, kócszakáll.

Fekete király: hosszú fekete (női) ruha, szoknyarészre erősített narancssárga csíkokkal, fekete süveg. Sárgaréz fülbevaló és kettős nyaklánc.

Pepita császár: hónaljnál és deréknál megerősített pepita kockás takaró (pléd) fehér krepp-papír körgallérral. Keménypapír korona.

Piros herceg: piros nadrág, szalaggal puffosított piros kordbársony (női) kabát, fehér ing, fehér öv. Piros anyaggal bevont (diák) sapka fehér tollal.

Fekete apród: hosszú fekete nadrág, harisnya és lakkcipő. Sárga lepel (két teritőből), piros bársonypárna, fekete keménypapír-fez.

Idő Apó: nagyon bő fehér köpeny (lepedő) ezüst rátétekkel. Vattaszakáll, vattával diszített süveg.

Tavaszi Tündér: almazöld tüllruha virágkoszorúkkal.

Ugri: világosbarna melegítő, jersey kapucni, ugyanabból az anyagból bevont keménypapír-fülek. Elálló fehér kócbajusz, sötétbarna farok (pamut).

Mókuci: lásd az előző jelmez megoldást sötétbarna színben.

Perc: sötétszínű köznapi kislányruha, keménypapírból rávarrott órával és fogaskerékkel.

Bagoly: puha, szürkés hosszú ing (esetleg terítő) nyakra és hajbatűzve, fekete harisnya. Kucsmán bagolyszem kemény papírból és nagy gombokból. Drótvázra feszített szürkésbarna vászonszárnyak.

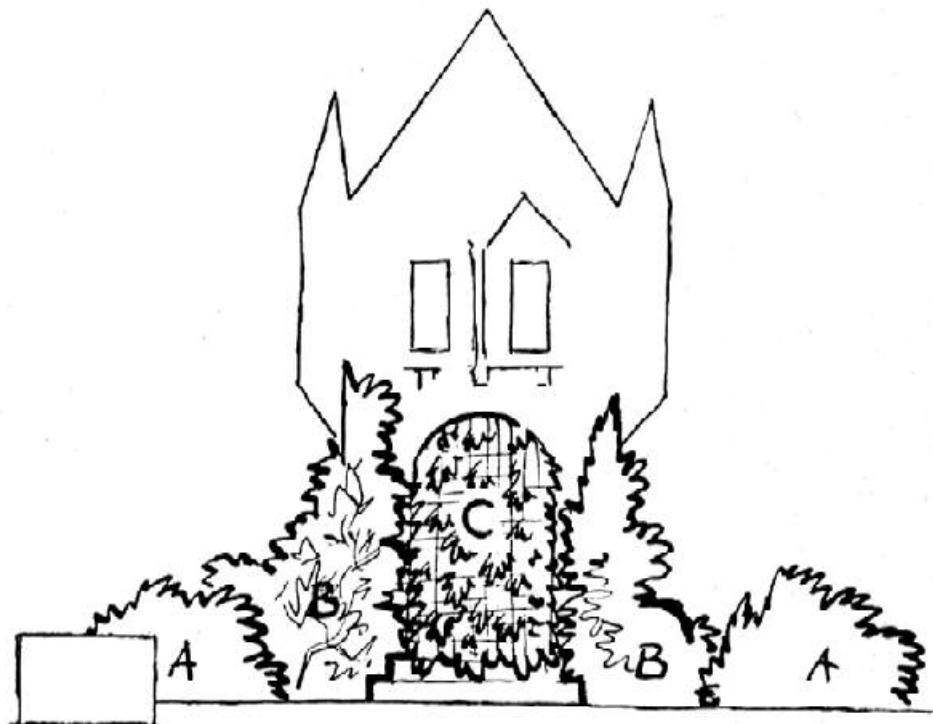
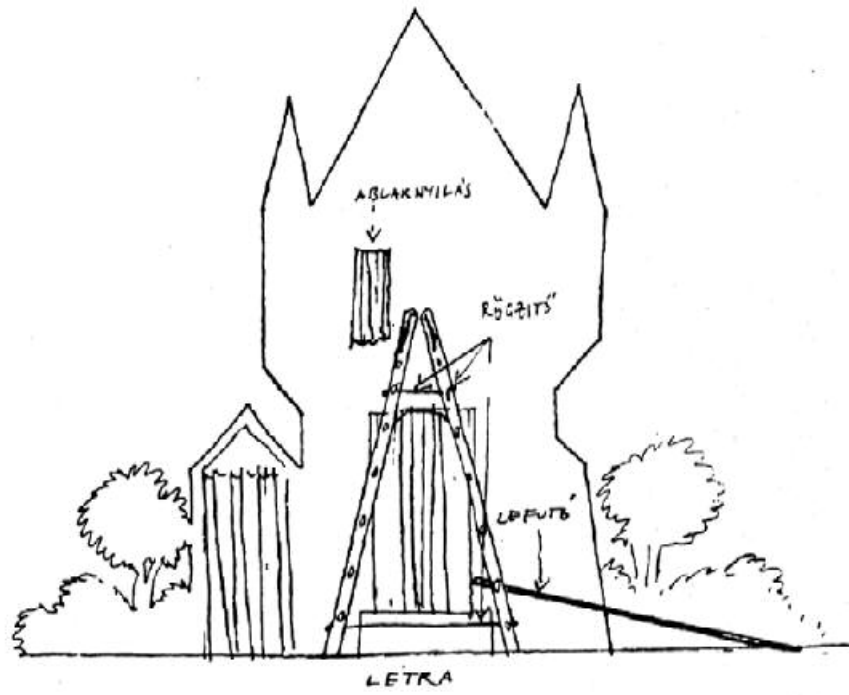
Napgyerek: iskolai ruha fölé erősített kétoldalas keménypapír naptárlap; jambósapka.

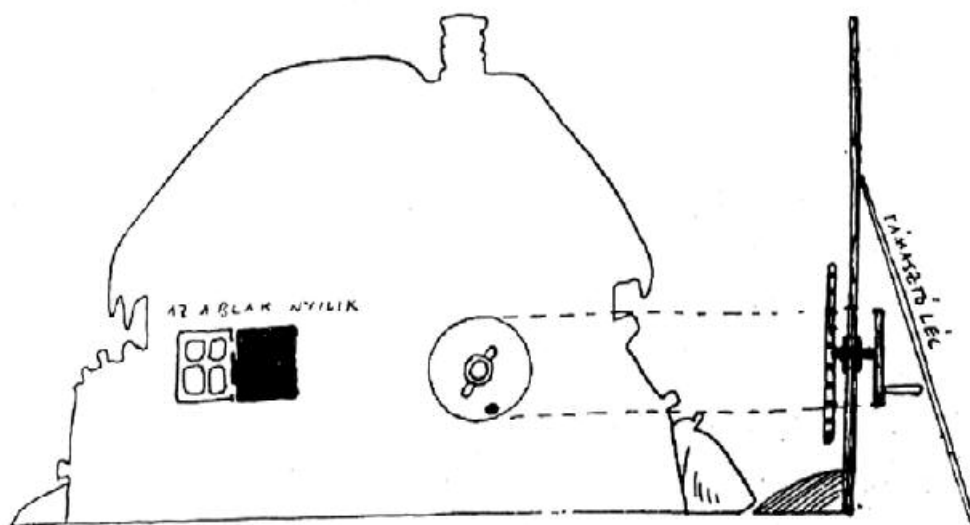
Virágtündérek: fehér, rózsaszín, lila és halványsárga tüll-balettruhák, krepp- és keménypapírból összeállított hajbatűzött virágutánzatok. Virágfüzérnyakláncok.

DISZLETEK

Valanrennyi színpadkép sík, háttérbe állított díszletelemekből áll. (Furnir, vagy léccel erősített keménypapír, hátulról feltámasztva.) A díszletmegoldások részletei jól leolvashatók a mellékelt technikai hátulnézet-rajzokról.

Az első felvonás végén Soserest átka után lassan toljuk be a színpadra a 2. technikai rajzon látható B bokorjelzést (az A. mindig színen van). A harmadik felvonás kezdetén a palota kapuját eltakaró C jelzésű, indákkal átfonott háló alatt alszik Csipkerózsika. Jóska kardsuhintására az indás háló lehullik, mégpedig úgy, hogy az 1. technikai ábrán látható létrára kapaszkodott díszletező hátulról és egyszerre kilöki a hálót tartó szögeket. – A palota középső ajtaja csak festéssel jelzett. Soserest kivételével, aki a jobb oldali függönyös ajtó mögül jön elő az első felvonásban, a szereplők mozgása kétoldalról a bokrok mögül történik. – A kifeszített festett vászonból álló kútgyűrűt szükség esetén festett háromoldalú ládával is pótolhatjuk.

A díszletmozgatás meggyorsítására ajánljuk a következőket: az I. és III. felvonás közös díszlete mögé előadás előtt állítsuk be a II. felvonás 2. képének kunyhóját. Az első szünetben a kastély helyére a nialom kerül. A II. felvonás 1. képének végén elég ezt a sík malomdíszletet kivinni és akkor idővesztés nélkül folytatódhat a játék Soserest szobájában. A második szünetben visszaállítjuk a palota-díszletet.